

**Rudabánya Nagyközség
Önkormányzatának gazdaságfejlesztési
konceptiója és programja a 2007-2013
közötti időszakra.**

Tartalomjegyzék:

Bevezetés	3. oldal
Vezetői összefoglaló	6. oldal
A tanulmány:	
I. Alapállapot és helyzetismertetés	14. oldal
II. Helyzetelemzés, a problémák feltárása	22. oldal
III. Helyzetértékelés, stratégiaalkotás a fejlesztési lehetőségek és célok feltárása, megjelölése.	42. oldal
IV. A fejlesztések és az Új Magyarország Fejlesztési Terv operatív programjainak kapcsolódási pontjai	90. oldal

Bevezetés

A 2007. és 2013. évek közötti időszak kiemelt jelentőségű lesz minden magyar település, így Rudabánya Nagyközség számára is, mert ebben az időszakban minden bizonnyal eldől, hogy – az Európai Unióhoz történt csatlakozás révén megnyíló új lehetőségeket kihasználva – sikerül-e a korábbi időszakban felgyülemlett hátrányokat leküzdeni, a községet egy új, dinamikus fejlődési pályára állítani, vagy a ma meglévő lemaradása tovább nő és a település leszakad a régió, a térség, az ország többi részétől.

A 2004. május elsejei európai uniós taggá válásával Magyarország települései egy konszolidált, stratégia-alapú tervezési kultúrát gyakorló térség részévé váltak. Az uniós tagság Rudabánya Nagyközség Önkormányzata számára is bővülő forrásokat jelenthet, amennyiben a település saját fejlesztéspolitikáját szintén tervezett módon, az európai uniós fejlesztési prioritások és újraelosztási elvek figyelembevételével alakítja, és ehhez igazítja tervezési, forrásszerzési és igazgatási kultúráját is.

Az európai integrációban a településfejlesztési elvek, a tervezési környezet újszerűsége abban nyilvánul meg, hogy az uniós fejlesztési politika és ebből következően az újraelosztás és gyakorlata hosszú távú, stratégiai alapú, folyamatos tervezést követel meg.

Rudabánya közelmúltbéli fejlődését elemezve megállapíthatjuk, hogy a település az elmúlt évszázad hagyományaira építve elindult egy dinamizált úton, próbált alkalmazkodni a megváltozott körülményekhez, azonban még mindig sok kiaknázatlan lehetősége van a továbbjutásra. Az elmúlt években számos beruházás és program valósult már meg, a lehetőségekhez képest eredményesnek mondható a település működése és vezetése.

Ahhoz azonban, hogy a fejlődés az előbbi elveket követve bekövetkezzen, kell egy stratégiai keretprogram, egy olyan komplex megvalósítási terv szükséges, mint egy folyamatot bemutató segédlet, amelynek segítségével a nagyközség nem csak térségi, hanem regionális, sőt országos hírnévre is szert tehet, bekapcsolódhat a nemzetközi gazdasági körforgásba is.

Rudabánya Nagyközség képviselőtestülete élve e helyzet adta lehetőséggel, a település közép és hosszú távú fejlődésének elősegítése érdekében Fejlesztési Koncepció és Program készítéséről döntött. Ezzel a munkával az ELA-CONS, TANÁCSADÓ és a SZAVA, Mérnöki Tervező Korlátolt Felelősségű Társaságokat bízta meg, akik a területfejlesztésben már eddig is rendelkeztek gyakorlattal, tapasztalattal.

A koncepciókészítéssel az önkormányzat célja az, hogy megfogalmazásra kerüljenek azok az összetartozó, folyamatba szervezhető fejlesztési elképzelések, amelyek a későbbiekben a költségvetés tervezését, a támogatások megszerzését is befolyásolják. Ugyanakkor a helyi lakossággal történő szorosabb együttműködést, vélemény csererét érdekegyeztetési, koordinációs feladatokat is igényelnek és jelentenek az Önkormányzat számára a lefektetett programpontok.

A többszöri előkészítő megbeszélés eredményeképpen az alábbi elvárások fogalmazódtak meg a programmal kapcsolatban:

- A tervezők és a település vezetői a legszélesebb körben vitassák meg a koncepciót, hallgassák meg a helyi emberek véleményét.
- A koncepció biztosítson szakmai kontrollt az elképzelések realitása terén, azokat szakszerűen rendezze.
- A koncepció végkövetkeztetései alkalmasak legyenek az uniós források megszerzésére.

Feladatunknak tekintjük, hogy az elemző, tervező munka tárja fel a település erősségeit, gyengeségeit, mint adottságokat, belső lehetőségeket, vizsgálja a kialakult koncepcióban rejlő kockázatokat, veszélyeket, külső hatásokat. Ezeken keresztül adjunk tehát teljes képet a programok megvalósíthatóságáról, beavatkozási területeiről, a szükséges intézkedések és alintézkedések rendszeréről.

A 2007-2013 közötti időszakra szóló tervünknek ki kell elégítenie a Magyar Köztársaság kormányának az ország középtávú gazdasági-társadalmi tervéről

szóló döntéseit. Összhangban kell lennie tervünknek az egész országot érintő társadalompolitikai irányelvekkel, nevezetesen az életkörülmények javításának, az esélyegyenlőség növelésének, a regionális különbségek csökkentésének, valamint a harmonikus társadalmi viszonyok megteremtésének irányelveivel.

A tervnek illeszkednie kell az ország konvergencia-programjához, illetve az Európai Unió kohéziós politikájának fő célkitűzéseire. Képességet kell mutatnia koncepcióknak a településen eddig már megfogalmazott tervek, a megkezdett fejlesztések, az önkormányzati képviselők által javasolt elképzelések – a jelenleg gyakran egymástól független fejlesztési elképzelések, programok, és célok -, az általuk kijelölt ágazati prioritások alapján történő összehangolására.

Az elérendő célokat ezeken az irányelveken belül határozzuk meg az életkörülmények fejlesztése, az egészséges emberi környezet megteremtése érdekében, a környezettudatos életmód kialakításának, a versenyképesség, a gazdasági teljesítő képesség növelésének szemszögéből. Ugyanígy a helyi közösségek, egyének identitástudatának erősítése, a megújulási készség fejlesztése, a helyi szolidaritás erősítése lehetnek az elérendő céljaink.

A terv majdani végrehajtása lehetővé kell, hogy tegye - a község fejlődése érdekében - a közösségi források teljes körű felhasználását, a gyakorlatban is megvalósítva a partnerség elvét a régió és a Kazincbarcikai Kistérségen belül is.

Feladatunk, hogy megjelöljük a körvonalazódó projektek tervezési feladatait, az Új Magyarország Fejlesztési Terv operatív programjainak intézkedései közül nevesítsük azokat, amelyek az elkövetkező hét évben az önkormányzat számára pályázati forrást biztosíthatnak.

A településfejlesztési programot úgy építjük fel, hogy átfogó fejlesztési, stratégiai célokat fogalmazzunk meg, kijelöljük a stratégiai célokhoz kapcsolódó prioritásokat, a prioritásokhoz kapcsolódó beavatkozásokra, intézkedésekre teszünk javaslatot, az intézkedésekhez kapcsolódó projektekre, majd konkrét pályázatok elkészítésére fogalmazzuk meg ajánlásainkat.

Feladatunk az is, hogy részt vegyünk a programok helyi közösség előtti megismertetésében, elfogadtatásában, közszolgálati kommunikációjában. Közre kívánunk működni az eredmények, tapasztalatok elemzésében, a lakosság felől érkező visszajelzések hasznosításában.

Vezetői összefoglaló

1./A munka megkezdésekor lefektettük a stratégiai tervezés alapelveit.

Egy település működését, fejlődését a belső adottságaira és a külső, környezeti feltételekre alapozott, a helyi településfejlesztési és működtetési elképzelések, és azok megvalósítását szolgáló eszközök együttesen határozzák meg. Ezek megfogalmazását, rendszerbe foglalását jelenti a **településfejlesztési tervezés**.

A tervezés célja körülhatárolni a település megyei és kistérségi szerepét, meghatározni a közösségi vagyon gyarapítási eszközeit, a versenyképesség megőrzését szolgáló eszközöket, bemutatni az igények kielégítésének lehetséges módját, keresni az épített és természeti környezetének összhangját biztosító megoldásokat. A fejlesztési akciókat meg kell tervezni az időbeni ütemezés, és a pénzügyi, szervezeti feltételrendszer figyelembevételével is.

A terv arra irányul, hogy vizsgálja, hogyan lehet megteremteni a település gazdasági növekedésének, a lakosság életszínvonal és életminőség javulásának feltételeit, s így igyekszik megalapozni és rendszerbe foglalni a mindenkori településpolitikai döntéseket.

A település fejlesztési terve a megoldandó feladatokat és problémákat egységként kezeli. Így a megvalósítás eszköz- és feltételrendszerei komplex fejlesztési programokhoz tartoznak majd. A fejlesztési irányok jellemzője, hogy azokon belül eltérő feladat szintű és eltérő időtávú, rész célok is megjelennek.

- A vizsgált terület megfogalmazott **jövőképe határozza meg az alapcél**, a **fő célt**. Ez hosszú távú, melyet a szükségletek, és problémák, illetve az erősségek és lehetőségek együttesen határoznak meg.

A fő cél az itt élő emberek életminőségének stabilizálása, javítása, a helyi gazdaság fejlődésének előmozdítása, ezek fenntarthatóságának biztosítása.

A fontosabb szükségletek, és problémák (szűk keresztmetszetek) jelölik ki a beavatkozás stratégiai területeit, a **stratégiai célokat**. Ezek átfogó, **általános célok**, amelyek jellemzően közép- vagy hosszú távúak.

- A stratégia célok megfogalmazása során – a külső és belső feltételeknek megfelelően további **specifikus célokat** – **prioritásokat** jelölünk ki, azokat fontosságuk szerint súlyozzuk.
- Az egyes prioritások elérését célzó programok az operatív – vagy rövid távú – célok, melyek az **intézkedések megtételét**, megvalósítását irányozzák elő.

2./ Bemutatjuk az adottságokat, a meglévő állapotot, a pillanatnyi helyzetet, ezek alapján helyzetelemzést, probléma feltárást végeztünk.

A tervezés első lépéseként a **helyzetfeltárást** végeztünk, számba vettük az erősségeket, gyengeségeket, lehetőségeket és veszélyeket. Ehhez kérdőívet készítettünk.

Az alapállapot feltárása, a helyzetelemzés, probléma feltárás során:

A helyi gazdaság állapotát a fejlődés potenciáljának feltárását, a befektetési lehetőségek keresését, az infrastrukturális potenciált vizsgáltuk. A fejlesztési irányokat feltérképeztük, a humán erőforrás potenciált is vizsgáltuk. A település környezeti állapota, a külterületi adottságok feltárása, a település kapcsolatai, kistérségi szerepköre is vizsgálatunk tárgya volt. A települési önkormányzat külső és belső kommunikációs lehetőségeit és saját gazdálkodásának elemzését is elvégeztük.

Igyekezünk tehát bemutatni minden, a falu előtt álló lehetőséget, amelyeket ki tud használnia az elkövetkező hét évben.

Rudabánya Nagyközség pillanatnyi helyzetéről **összefoglalóan megállapítható:**

- A település gazdasági lehetőségeit az állami normatív támogatásokból származó bevétel alapjaiban határozza meg.
- A település lehetőségeit, kapcsolatainak szélesítését akadályozza az, hogy bár nem zsák település, mégis, a környék jelentős településeként ilyen jelleget is hordoz, hiszen gazdasági szempontból használható köz- és vasúti kapcsolata csak a Sajó-völgye irányában van. Összekötő utakkal a Bódva-, a Szuha- és a Telekes-völgyek felé is meg van a közúti elérhetősége, de ezek a mikro-térségben inkább

a humán, a szolgáltató helyi kapcsolatok, mintsem a gazdasági, idegenforgalmi fejlődés szempontjából fontosak.

- A vasúti személyszállítás a közelmúltban megszűnt, de a pálya megmarad és teherfuvarozást továbbra is kiszolgálja
- A szolgáltatási szektort, a helyi igény és kereslet kielégítésére szerveződött vállalkozások határozzák meg.
- A település az elmúlt másfél évtized nehézségei ellenére még képzett, innovatív munkaerővel is rendelkezik, ennek megtartása, sőt bővítése a tervezési időszak egyik fontos feladata
- A kistérség képzési palettája biztosítja a munkaerő képzettségi szintjének fenntartását, folyamatos növelését, új munkaerő igényeknek megfelelő képzését is, ezzel lehetőséget biztosít fiatal értelmiségiek térségben tartására is
- Az energiaellátottság kiépített, a település és térsége alkalmas akár energiaigényes iparágak fogadására, de már az alternatív energiatermelés igénye és lehetősége is megjelent a helyi ötletek között, és megfogalmazódott a felhasználói oldal részéről a racionalizálás, takarékoság igénye is.
- A településen mind a foglalkozás egészségügyi, mind a háziorvosi, fogorvosi és egyéb egészségügyi szolgáltatások elérhetőek, a kapacitások az igényeket mennyiségileg kielégítik. A minőségi ellátás színvonalának javítására kell csak a későbbiekben a településnek költenie. Az egészségügyi szektoron belüli változások, mint a kórházi ellátás átszervezése, irányított betegellátás, újabb lehetőségeket, de veszélyeket is tartogathat a minőségi ellátás terén.
- A településen a kisebb vállalkozások jellemzőek, főként a helyi ellátást szolgálják, kevés van amelyik működése a nagyobb iparvállalatokhoz kötődik.
- A lakosság kereskedelmi ellátottsága megfelelő, a vásárlási igényeiket kiszolgáló bevásárló központok azonban csak Kazincbarcikán érhetőek el.
- A kistérség lakosságának 60%-a Kazincbarcikán lakik, a szolgáltatások ide koncentrálódnak, Kazincbarcika város, központi szerepe a nagyközség szempontjából is meghatározó.
- A foglalkoztatás terén az Önkormányzat a legnagyobb munkaadó, nem valamelyik vállalkozás, az Önkormányzatnak, mint legnagyobb foglalkoztatónak, ugyanakkor nincs meghatározó szerepe a község vonzáskörzetére.

3./ Jövőképet határozunk meg, a helyzetértékelés eredményére alapozva, feltárjuk a fejlesztési lehetőségeket.

Rudabánya Nagyközség képviselőtestületének, a Fejlesztési Koncepciónak és a község fejlesztésében részt vevő szereplőknek a legfőbb célkitűzése az itt élő emberek életminőségének javítása, a gazdaság hosszabb távon is fenntartható fejlődési pályára állítása, azon tartása. Ez az általános cél, melyet a fejlesztések megvalósítóinak mindig figyelembe kell venniük.

A jövőképek azonban konkrétabbnak kell lennie, **meg kell fogalmaznia** azt, **hogyan milyen településen szeretnének élni**, dolgozni és pihenni az itt élők. Olyan képet kell rajzoltunk meg, amely valós, középtávon elérhető elemekre épül, amely vonzó, pozitív üzenetet hordoz, egyedivé teszi a települést a régióban. A Koncepcióban a település jövőképét azért tervezzük meg, hogy a legmegfelelőbb lehetőségeket mutassuk meg a társadalmi, gazdasági, műszaki, intézményi és környezeti problémák megoldására, valamint az alkalmazkodás módjára ennek ismeretében tegyünk javaslatot, az ötleteket ehhez igazítsuk.

A fentiek alapján **Rudabánya jövőképét** a következőképpen fogalmaztuk meg: **A rendszerváltást követő gazdasági szerkezet váltással régi struktúrák szűntek meg, de egyidejűleg új esélyek, távlatok nyíltak a település előtt. Az adottságait a külső környezetével együttműködő településként bontakoztathatja ki, erényeit megtartva, hátrányait leküzdve, biztonságosabbá, élhetőbbé téve belső és külső környezetét. Mindezek eredményeként csökkenti az elvándorlást, a fejlettebb településekkel szemben meglévő regionális és társadalmi különbségeket. Növeli a helyi lakosok települési kötődését, erősíti a helyi szolidaritás érzését, javítja a komfortérzetet, általánossá teszi az elégedettséget.**

Az új esélyek, lehetőségek, a végbemenő strukturális változások a következő években alapvetően változtathatják meg a Rudabányán élő emberek helyzetét.

A lehetőségeket csak, a lakosokkal, való együttműködéssel lehet kiaknázni, csak így válhat a község az itt élő embereket, illetve működő vállalkozásokat, és látogatókat vonzó településsé.

A település fejlesztésénél szem előtt kell tartanunk több olyan célt is, amelyek nem köthetőek egyes fejlesztési területekhez, hanem mindegyikben megjelennek,

vagyis horizontálisak. Nem hiányozhatnak az esélyegyenlőség, a környezetvédelem, a hosszú távú fenntarthatóság szempontjai a koncepcióból.

A jövőképpen felvázolt állapot eléréshez kettő teljesülésére feltétlenül szükség van: Az egyik, a helyi gazdaság minél nagyobb fokú önállósodása, a több lábbon álló, innováció-vezérelt helyi gazdaság megteremtése. A másik a település bel- és külterületi állapotának konszolidálása, a környezeti állapotának javítása, az adottságok kihasználása.

Ezek az átfogó célok összhangban állnak a kistérségi célokkal is.

A hosszú távú általános, illetve a horizontális célok elérése érdekében az alábbi prioritásokat jelöltük ki:

- A gazdasági versenyképesség növelése, fejlesztése, a befektetések ösztönzése.
- A termelő és kommunális infrastruktúra fejlesztése, korszerűsítése, ezzel párhuzamosan a környezeti állapotok fejlesztése.
- A humánerőforrás fejlesztése.
- A kistérségi együttműködés erősítése, javítása.
- Horizontális feladatok teljesítése, a színvonal fejlesztése.

4. / Stratégiát alkottunk, fejlesztési lehetőséget tártunk fel, célokat jelöltünk ki, intézkedéseket terveztünk meg.

Az egyes prioritásokhoz kapcsolódóan az alábbi felosztásban határoztunk meg stratégiai intézkedési, beavatkozási területeket.

a.) A gazdaság, a versenyképesség fejlesztése terén

- A térség logisztikai funkciójának erősítésében való szerepvállalás.
- Tudományos innovációs potenciál és K+F / kutatás-fejlesztés/ tevékenységek fejlesztésének elősegítése
- A szolgáltató szektor fejlődésének segítése
- A klaszterizáció támogatása, saját eszközökkel csatlakozás a kialakuló klaszterekhez
- Környezettechnológiai ipar fejlesztésének szorgalmazása
- A befektetési és a KKV-k / kis- és középvállalkozások / alapítási és működési feltételeinek javítása

b.) Az infrastruktúra, a környezeti állapot javítása, fejlesztése, és az idegenforgalmi lehetőségek feltárása, kihasználása.

- Közúti közlekedési infrastruktúra korszerűsítése
- A tájegységre jellemző, az ipari és bányászati tevékenységnek köszönhetően sok helyütt alig fellelhető természet közeli ökoszisztémák rehabilitációja, területek rekultivációja,
- A meglévő természeti értékek megóvása, bemutathatóvá alakítása,
- Kapcsolódás az Aggteleki Nemzeti Parkot célzó idegenforgalomhoz, a turizmus attrakcióihoz.
- A település egyedi és hagyományteremtő projektjeinek megtartása, megvalósítása, szerepvállalás a kistérségi fejlesztésében.
- Kiegészítő turisztikai szolgáltatások fejlesztése, bővítése. A „zöld turizmus” övezet idegenforgalmi célú fejlesztése.

c.) Humánerőforrás fejlesztése területén

- A foglalkoztatási lehetőségek helyi eszközökkel történő bővítése
- A hátrányos helyzetű emberek, és csoportok munkaerő-piaci integrációjának, vagy vissza-integrációjának elősegítése,
- A kistérségi és települési társadalmi párbeszéd fejlesztése a foglalkoztatás lehetőségeinek bővítése, elősegítése céljából.
- A szolidáris helyi társadalom fejlődésének elősegítése
- A szociális ellátórendszer fejlesztése
- Az oktatás, képzés és a társadalom kapcsolatainak erősítése.
- A képzettebb emberek megtartása, újak letelepedésének elősegítése.

d.) Térségi együttműködések erősítése, javítása érdekében

- Területi kohézió javítása – aktívabb részvétel a térségfejlesztési projekteken.
- A település kistérségi szerepkörének megfogalmazása, kialakítása, a település kapcsolatrendszerének aktivizálása.

- A térségben életképes vállalkozói együttműködési formák kialakulásának elősegítése.
- A település közlekedési és elérhetőségi feltételeinek fejlesztése, javítása.
- Településfejlesztés és -megújítás, a kistérség tárgyi és szellemi örökségének megőrzése.

e.) A horizontális feladatok vonatkozásában

- A tervezési tevékenységekben való részvétel megkönnyítése, az érdeklődők, a civilek számára.
- Civil szervezetek támogatása a helyi közügyekben, való részvételben.
- Az önkormányzat partnerségi kapcsolatainak fejlesztése az együttműködésre kész kezdeményezőkkel.
- Önkormányzati feladatok pályázati rendszerű, a civil szféra bevonására épülő ellátásának fejlesztése.
- A település belső és külső kommunikációjának szélesítése.
- Térségi és települési marketing tevékenységek fejlesztése.

5. / Meghatároztuk a program szereplőit

A Stratégiai Program megvalósítása **széleskörű partnerségen** alapul, ezért az önkormányzati, a vállalkozói és a civil szféra minél több szereplőjét be kell vonni a tevékenységekbe. A Stratégiai Programban az Önkormányzat rendelkezik a lehetséges partnerek adatbázisával, ezt az adatbázist folyamatosan karban kell tartani.

Az **önkormányzat szerepe** a legjelentősebb a területfejlesztésben. Az önkormányzat helyben foglalkoztatóként is jelentős szereplő.

A **vállalkozói szféra** jelentősége a gazdaságfejlesztő projektek finanszírozására, megvalósítására terjed ki.

A kistérségben a BORSODCHEM vállalatcsoport gazdasági túlsúlya a jellemző, de számos jelentős foglalkoztató található a Kistérségben főleg Kazincbarcikán. A vállalkozások területi eloszlása azonban roppant egyenlőtlen, a gazdasági jelentőségükkel egyenes arányban összpontosulnak a nagyobb települések közelében, ezen az egyensúlytalanságon akar Rudabánya is változtatni.

Az elmúlt évtizedben a településen jelentősen fejlődött a **civil szféra** is. Több egyesület és alapítvány alakult meg, amelyek változó aktivitással végzik

munkájukat. Ezeket a non-profit szervezeteket be kell vonni a térségfejlesztésbe, hiszen nagyon jelentős belső (főleg humán) erőforrással rendelkeznek.

6. / A pályázati lehetőségeket feltárva a programok megvalósítására tettünk javaslatot

A település vezetőinek meg kell találni az önkormányzat szervezetén belül a fejlesztések, programok gazdáját, és a programok finanszírozását is meg kell oldaniuk. Szükséges továbbá a tervezési, megvalósítási tevékenységek folyamatosságának biztosítása is.

A fejlesztések projekteken keresztül valósulnak meg, ezért a megfelelő és szükséges feltételeket a projektek minden életciklusában meg kell teremtenie az ezekért felelős személynek. Gondoskodnia kell a partnerségről, a projektötletek generálásáról és gyűjtéséről, a projekttervezés szakmai támogatásáról és koordinálásáról, szakértőket kell keresnie, a projekttervek gyűjtenie kell, működtetnie kell a pályázatfigyelést, befektetőket kell szerveznie, a pénzügyekkel való együttműködés a finanszírozáshoz is biztosítania kell. A végén, pedig el kell látnia a monitoring és ellenőrzés feladatait is.

7. / A programalkotás során elemeztük a várható hatásokat

A megvalósult elképzelések, tevékenységek eredményeképpen egy **egészségesebb és versenyképesebb társadalmi és gazdasági szerkezet** alakul ki Rudabányán.

A kis- és középvállalkozások működési feltételei javulnak, számuk nő, az általuk fizetett adó részaránya emelkedik. Az emberek testi, szellemi, lelki, szociális állapota, helyzete javul, jóléti lehetőségei bővülnek.

A térségi együttműködés a partnerség és az összefogás igénye és szelleme megerősödik. A külterületen javulnak a pihenés és gazdálkodás feltételei. Az informatikai eszközök szélesebb körű használatával csökken a település hátránya, közelebb kerülnek a lakosok azokhoz a tudásokhoz, amelyek birtokában a saját sorsuk jobbra fordulásáért is sokat tehetnek.

A tanulmány

I. Alapállapot és helyzetismertetés

I. 1./ A település helyzetének, adottságainak, a régmúlt történetének bemutatása

Rudabánya az Észak-magyarországi Régióban, Borsod-Abaúj-Zemplén megyében a Sajó folyótól északra a Rudabányai-hegység déli oldalán, hat oldalvölgy találkozásánál, de főleg a Csörgős-patak völgyében elterülő település. A közigazgatási besorolás szerint nagyközség. Szomszéd települések, dél felől Ormosbánya, és Izsófalva községek, nyugatra a Szuha-völgyében Felsőkelecsény, Felsőnyárád. Északi irányban a Telekes-völgyben Felsőtelekes, és Alsótelekes, keletre pedig Szuhogy község, és Szendrő város területnek el a település közelében. Területe 16.46 négyzetkilométer, mely részben beépített iparterület, községi belterület, a belterületet erdők és mezőgazdasági területek határolják.. A külterületi határa összesen 12.34 négyzetkilométer.

Földrajzi helyzetét jellemzi, hogy a Rudabányai-hegység az Aggteleki-Karszttól, a hegységtől délre, geológiai értelemben viszont azzal rokon felépítésű hegyvonulat, annak peremén elterülő dombvidéki táj.

Ennek a földrajzi adottságnak komoly jelentősége volt a település közlekedése szempontjából, meghatározta termőhelyi viszonyait, gazdálkodási viszonyait, geológiai adottságai a település múltját és fejlődését illetően, pedig évszázados befolyást gyakoroltak a helyi gazdaságra, az itt élő emberek sorsára. A domboldalakon jellemzően cseres-tölgyes erdők voltak, és vannak. A völgy rétjei bő hozamú legelőket, kaszálókat adtak a településnek, a dombvidék gyepes

területei pusztafüves lejtői helyén alakították ki a község szőlőit, illetve legelőként hasznosították azokat.

A térség klimatikus adottságai, - napsütéses órák száma, csapadékmennyiség, átlaghőmérséklet - a mezőgazdasági hasznosítás szempontjából közepesen kedvezőek voltak, vagyis a népességet képes volt a termőterület eltartani, de a fejlődést a földek és erdők hozamára soha nem alapozták a település lakói.

A múltban is hatással voltak a nagyobb települések Rudabánya gazdaságára, fejlődésére – Miskolc, Ózd, Kazincbarcika ipari központjainak, a háború előtt Bánrévén keresztül, pedig a Rima- vidék városainak, illetve másik irányban a kassai iparvidéknek is.. Az összeköttetést biztosító közút és vasút a Sajó-völgy főútjához, később vasútvonalához viszonylag közel feküdt a település. Ennek a ténynek meghatározó szerepe volt és van a nagyközség élete, és fejlődése szempontjából.

Bár művelésre alkalmas földjei voltak a patak mentén, szántói, legelői és erdei a dombvidéken, a környéken feltárt elsősorban vasérc, barna kőszén bányamezőket művelték nagyobb haszonnal egészen a közelmúltig. Mindezek az adottságok együttevén hosszú időre szóló megélhetést biztosítottak az itt élőknek..

A bányászat hozta magával az ipari fejlődést, annak köszönhetően vált Rudabánya az iparhoz is kötött, az iparból is élő közepes méretű, alközponti jellegű településsé, ahol a gazdasági ágazatok szervesen kiegészítették egymást, nagyobb megélhetési biztonságot adtak a településen élőknek, és a szomszédos kisebb falvakban élőknek is.

A településre utaló első írásos emlék 1299-ből származik, de, mint bányahelynek sokkal régebbi múltja van. Évezredekre visszamenőleg igazolható, hogy a környéken különböző, jellemzően színesfém főleg réz és ezüst, és vas tartalmú érc kitermelés. Állandó lakhelyként is jóval a 13. sz előtt is szolgált a település elődje a bányászkodásnak köszönhetően.

A középkorban, a 14.sz.d.-tól bányavárosi rangja is volt a településnek, ezt később elveszítette. A bányászat igazi jelentős első fellendülése a 17. és 18. század fordulóján kezdődött, amikor a szendrői várkapitány kezdeményezésére, majd Rákóczi fejedelem utasítására fejlesztették, növelték az érc kitermelést.

Az ipari méretű kitermelés megindulásától, a 19. szd. második felétől mutatkozott a település életében valódi változás, ekkor – 1880-ban - alakult meg Borsodi Bányatársulat Vállalat, mely európai szintre fejlesztette a bányát, a külszíni fejtést az akkor legmodernebb gépekkel végezték.. Ebben a fejlődési időszakban épült nagyon sok ma is lakott vagy hasznosított épülete a nagyközségnek, ezért látszik hasonlóság a Felvidék bányász városaival, hiszen a Monarchiában is ismerték a títusterveket, és azokat használták is. Ekkor épültek a munkáscsaládok és vezetők számára lakások, és közösségi épületek.

Ekkor épültek a ma már Rudabánya egyik legnagyobb gondját jelentő kolónia házak, melyek folyamatos felújítások ellenére sem a legkorszerűbb épületek, ahová viszont - városokból és a környékről - a jobb lakhatási körülmények reményében nagyon sok roma család települt be az elmúlt években, fokozva ezzel a szociális, foglalkoztatási problémákat. Nem vigasz, de tény, hogy a közeli Szlovákia és Lengyelország hasonló múltú településein pontosan ugyanez történt. 1946-ban államosították a bányát, az új geológiai kutatások eredményként történetének legmagasabb szintjére építették ki a termelést, ezt a szintet tartani tudta a bezárásáig.

Miután a Trianoni Szerződés következtében Magyarország egyetlen vasérc bányája Rudabánya határában működött, ráadásul, külszíni fejtéssel, a vasércbánya stratégiai jelentőséggel is bírt, egészen a termelés teljes leállításáig, 1985-ig. Jelenleg gipsz ásvány kitermelése folyik a térségben, de nem Rudabánya, hanem a szomszédban, Alsótelekes határában.

A település múltja tehát alapvetően az ércbányászathoz kötődött, ennek köszönhető viszonylagos gazdagság jellemezte Rudabányát az elmúlt 150 évben. Erre vezethető vissza, hogy a község belső utcaképe a felvidéki bányászvárosokat idézi inkább, de falusias jellegű település része is van a községnek.

A nagyközség különös, változatos történelmi múlttal rendelkezik, ezért adottságait jól hasznosító, virágzó településkéntként élte át tehát az évszázadokat.

I. 2. A közelmúlt és a jelen történéseinek bemutatása

Már a 13.-14szd.-ban tudtak a környék ásvány vagyonáról, sőt kis mértékű bányahasznosítás is megindult a térségben, a 19 század végén bekövetkezett fellendülésben komoly szerepe volt a környéken feltárt barna kőszén vagyonnak .

Egészen a közelmúltig nagyon sok család megélhetését biztosították a bányák, a rendszerváltásig egyenletes életszínvonalat garantálva a különböző üzemek dolgozóinak. Néhány szénbánya estében pár évvel még tovább is fenntartott, működő, bányauzemek tartották el a település lakosságának egy részét.

A XIX. századtól alapvetően tehát bányász település volt, akkor nyílt meg Rudabányán az első külszíni bánya, ekkor épült a vasút, ekkor alakultak az iparvidék nagyobb üzei, vagyis igen komoly fellendülésen esett át a település.

A nagyüzemi vasérc bányaművelés és hasznosítás 1985.-ig tartott, ekkor szűnt meg a vasérc külszíni kitermelése. Ennek legfőbb oka az volt, hogy bár maga a kitermelés nem volt túlzottan költséges, az ércelőkészítés már elvitte a hasznot.

A Bánréve-Miskolc vasútvonal már a XIX. sz. végétől működött, és kiépítették a 26. sz. főútvonalat is, ehhez csatlakozott a Rudabánya felé kiépített vasút, ekkor bővült a közút, a környék bányáinak fellendülése következtében új települések, településrészek jöttek létre, Izsófalván, Ormosbányán, Alberttelepen, Múcsonyban.

A településen élt néhány iparos ember, működött bolt, kocsmá, szeszfőzde, kenderszővő, minden, ami az önálló települési létben szükséges volt.

A Sajó- völgyében az 1950-es években újabb ipar telepedett meg, a vegyipar, a Borsodi Vegyi Kombinát 1955-től, európai értelemben is igen komoly üzemmé fejlődött az 1980-as évek végére. A BVK, a Borsodi Hőerőmű, a Könnyűbetongyár és más üzemek új munkahelyeket teremtettek, nem csak a helyi embereknek, hanem sokaknak a város 30 km-es körzetében, köztük, a rudabányai embereknek is.

A fejlődéssel együtt kiépült egy vadonatúj város, Kazincbarcika is, az 1950-es évek elejétől szintén új munkalehetőségeket teremtve az építkezéseken, a város üzemeltetésében, az egészségügyben.

Az elmúlt 50 év tehát alaposan megváltoztatta a környék gazdasági és szociális viszonyait, meghatározta a térség falvainak életét is. Urbanizálta a hétköznapi életet, jobb szolgáltatásokat hozott, komfortosabb lakásokat adott, modernizálta az infrastruktúrát stb.

Az 1990-es években végbement gazdasági és társadalmi rendszerváltozást követően, szinte egy csapásra alapjaiban változott meg a világ, egyik évről a másikra szűntek meg munkahelyek, egész vállalatok, sőt iparágak. Bezárták a mélyművelésű szénbányákat, megszűnt a nagyüzemi mezőgazdaság, drágult a közlekedés, több mindenért kellett fizetni, mint annak előtte, sokat romlott a jövedelmek vásárlóértéke.

Erre a változásra az emberek nem voltak felkészülve, sem tudásukat, tapasztalatukat nem tudták értékesíteni, de tőke híján vállalkozni sem voltak képesek, lakóhelyet változtatni sem volt esélyük. Ezek a változások a térséget azért érintették az átlagosnál is súlyosabban, mert itt egy időben több gazdasági ágazatra is a megszűnés, a leépülés, a visszaesés várt. **Rudabánya népességének feszítő szociális, munkaügyi, anyagi gondjai tehát másfél évtizedesek,** és legalább ennyi időnek kell eltelni ahhoz, hogy a problémák érzékelhetően csökkenjenek, a javulás a többség számára egyértelműen érezhető legyen.

A település jövőjét jobbra tenni akarók egyre aktívabbá válnak, születnek elképzelések, fogalmazódnak meg tervek a község fejlesztésével kapcsolatban.

Ennek köszönhetően az elmúlt években például infrastrukturális felújításokra, szociális célú beruházásokra költöttek, jóléti intézkedéseket vezettek be. Jelentős összeget költöttek a kultúra, a helyi sport és az oktatás támogatására.

Kockázatot jelentett az átalakulási folyamatban rendelkezésre álló források célszerű felhasználása, a fejlesztési projektek kidolgozottságának színvonala, akadály volt sok esetben az előkészítettség részleges vagy teljes hiánya, a vezetők tapasztalatlansága. Teljesen hiányzott az elmúlt években a települési marketing és gyenge volt a lobby tevékenység is. Nem bizonyult sikeresnek az idegenforgalom bővítése, fejlesztése sem.

Ebben a programban a 2007-2013 közötti időszakra tervezünk, mert azt találtuk helyesnek, ha a koncepció, és a gazdaságfejlesztési terv időszaka egybe esik az Unió költségvetési ciklusával, valamint az Új Magyarország Fejlesztési Terv időkeretével is. Így válnak a tervben szereplő programok támogatható projektekké, az elérendő pályázati források reálisan tervezhetővé, ütemezhetővé.

Rudabánya nagyközség a hazai viszonylatban közepes méretű településkategóriába tartozik. A település emberléptékű, komfortos, de egyben legalább részben urbanizált is. A lakosság egy része a kisebb településekre, inkább a kis falvakra jellemző jövedelem mellett is színvonalas, városias körülmények között élhet és dolgozhat. Vannak jobb módban élő, polgáriassult háztartások is, de nagyon sok a szegény sorban élő család, főleg a cigányság körében.

Méreténél és földrajzi helyzeténél fogva a település olyan optimális lakóhelyi környezetet, életteret biztosít, ahol az iskolába, munkába járás nem vesz igénybe aránytalanul sok időt, és ahol a gyermekek biztonságosan juthatnak el a speciális képzéseket is nyújtó helyi és kistérségi oktatási intézményekbe, ahol színvonalas egészségügyi ellátás áll a lakosság rendelkezésére. Olyan település, ahol a szabadidő színvonalas eltöltésére, a kikapcsolódásra is van lehetőség a településén belül. Olyan magas szintű szolgáltatásokkal ellátott település, ahová a képzettebb, diplomás fiatalok is szívesen visszatérnek, letelepednek családot alapítani és tevékenységükkel a települést képesek gazdagítani. Ahol tere van a megélhetést biztosító kisebb szakmai vállalkozásoknak is.

Rudabánya önkormányzati testülete a koncepciókészítés időszakának befejezési szakaszában hozta meg határozatát arról, hogy **kezdeményezi a nagyközség várossá nyilvánítását**. A várossá válás érdekében elkészíttette és **benyújtotta pályázatát, mely munka célját illetően eltér a fejlesztési koncepciótól, de a jelenre és a jövőre vonatkozó megállapításai alapjaiban nem térnek el attól**. A gazdaság élénkítésével, a helyi bevételek növelésével kapcsolatos potenciál feltárásunk a városi pályázattal **lényegét tekintve megegyezik**.

Az elmúlt években a településen megalakult a Településüzemeltető KHT, bővült a közvilágítás, kialakították a Szociális Szolgáltató Központot, belterületi utakat és járdákat építettek és újítottak fel, iskolai tantermeket, óvodát, könyvtárat, művelődési házat, orvosi rendelőt, tornacsarnokot újítottak fel, felújításokat végeztek a polgármesteri hivatalon, tájházat vásároltak, kiépítették a kábeltévé hálózatot, bővítették a szennyvízhálózatot, környezetvédelmi programot készítettek, környezetvédelmi munkákat készítettek elő. A felsorolt fejlesztések saját forrásként hozzávetőleg 70 millió forintba kerültek, a települési fejlesztésekhez több mint 375 millió forint állami támogatást használt fel Rudabánya az elmúlt öt évben.

I. 3. / Az önkormányzatok együttműködése Kazincbarcikai Kistérségen belül.

Az érintettek a legfontosabb alapelvnek az egyenrangúságot, a partneri viszonyt tekintik, kölcsönösen tiszteletben tartják egymás szuverenitását, felelősségét.

A társulás tagjai a felvállalt ellátás szervezése során az objektív szükségletek kielégítését, a törvényességet, a szakmaiságot, a racionalitás és a rentabilitás érvényesülését tartják szem előtt, döntéseik meghozatalakor elsődlegesnek tartják a helyi lakosság mindenek feletti érdekeit.

Arra törekednek, hogy a valós szükségletek mentén szerveződő ellátási kooperációk jöjjenek létre az alábbi területeken: **A közszolgáltatások minőségi és költség hatékony ellátásában, a szervezet- és településközi együttműködés erősítésében, az integrált népességmegtartó képesség erősítésében, az életminőség, és a gazdasági versenyképesség javításában.**

Az intézkedési tervünkben szerepelnek a mindenki – különösen a hátrányos helyzetű csoportok – számára nyitott, vonzó és elérhető tanulási környezet kialakítására vonatkozó intézkedések.

Például az élethosszig tartó tanulás érdekében szorgalmazni kell a kulcsszereplők – az üzleti szféra, a társadalmi partnerek, az oktatás különböző szintjein működő oktatási intézmények – közötti eredményesebb partnerséget.

Az alapfokú oktatás intézményrendszerének és közszolgáltatási struktúrájának olyan elemeinek fejlesztése, amelyek térségi összefogással optimálisabban oldhatók meg, mint az egyes települések elszigetelt erőfeszítései árán. Ehhez nagy segítséget ad a Kistérségi Pedagógiai Szakszolgálati Központ.

A közoktatás rendszeréből hiányos alapképzettséggel kikerülők számára munkaerő-piaci esélyeiket javító szakképzés biztosítása, a munka világába való aktív hozzájárulás.

Ehhez szükséges egyrészt – a község jelenlegi méretének megtartásával, esetleg még fenntartható méretű növelésével – a színvonalas szolgáltatások megléte, az igényes települési környezet megtartása, illetve a gazdaság fenntarthatóságának megőrzése is. Másrészt, olyan új munka lehetőségek kialakításának elősegítésére van szükség,

melyek révén megtartható, vagy akár gazdagítható a képzett, színvonalas munkát végezni képes emberek jövedelemszerzési esélye, legyen az energiagazdálkodásról, a külső környezet rehabilitációjáról, az erdő- és mezőgazdasági területek újrahasznosításáról szó. Ennek megvalósításához elengedhetetlen a kistérségi összefogásban rejlő lehetőségek kihasználása.

A kistérségen belül elsőrendű feladat az oktatás és egészségügy, az alapszolgáltatások gazdaságos működtetése. Az infrastruktúra bővítésében és modernizálásában, a települések között közlekedés fejlesztésében, a megfelelő munkalehetőségek kialakításában és a magángazdaság dinamizálásában is várhatóak eredmények az együttműködéstől. Természetesen ehhez hozzátartoznak olyan, a település önálló igazgatásában, a település irányításában meglévő szerepkörök, amelyek nélkül a kitűzött célok nem lennének elérhetőek.

A települési, és gazdasági környezet fejlesztésével érhető csak el az életszínvonal emelése, a magángazdaság dinamizálása, a gazdaság biztonságosabb, kiszámíthatóbb működése.

Rudabánya Nagyközség jövőjét meghatározó szereplők kötelessége, hogy általában és konkrétan is törekedjenek a partneri viszonyuk építésére, kiszélesítésére a gazdaság, az államigazgatás, a kultúra, a sport, a környezetvédelem területén, egyáltalán mindenütt, ahol ez lehetséges, hiszen ezen múlik majd az ebben a fejlesztési koncepcióban megfogalmazott tervek sikere is. A szereplők mindig tartsák szem előtt az esélyegyenlőség és nyilvánosság alapvető követelményeit, e szerint igyekezzenek a közösségük érdekében cselekedni.

II. Helyzetelemzés, a problémák feltárása

II. 1. A helyi gazdaság pillanatnyi helyzetének értékelése, a fejlődés potenciáljának feltárása, a befektetési lehetőségek keresése

II.1./ a. A gazdaság szerkezete, versenyképessége

A település igazgatási területén 49 különböző vállalkozás rendelkezik székhellyel, vagy telephellyel, vagyis ennyi adózó vállalkozás van Rudabányán. Ezek közül nyolc telephelye egyezik meg a tulajdonos lakhelyével is. Ezek a vállalkozások, a versenyképességi mutatóikban, gazdasági teljesítő képességükben, eredményességük tekintetében az országos átlagot éppen, hogy elérik, egy részük azt meg is haladja, de többnyire alatta maradnak.

A vállalalkozási sűrűségi mutatója Rudabányának országos viszonyításban hihetetlenül alacsony, hiszen az 1000 lakosra jutó vállalkozások száma itt 16.3 , míg az országos átlag 84,8. Ennek a mutatónak az Észak-magyarországi Régióhoz viszonyított aránya is kicsi, vagyis itt 1000 lakosonként kevesebb, mint felényi működő vállalkozást tartanak nyilván, mint a Régióban található összes település átlagában. Ez azért fontos adat, mert a regionális átlagban a városok, köztük az ipari központok, megyeszékhelyek is szerepelnek.

Ha az említett vállalkozások közül csak a legtöbb helyi adót fizető 10 vállalkozást sorolnánk föl, -hiszen ezek adják Rudabánya adóbevételének a nagyobbik részét, ezek biztosítják a legtöbb munkahelyet a helyi lakosoknak, az ezektől származó bevételek teremtik meg egyrészt a jövőbeni fejlesztések anyagi alapjait az Önkormányzat számára- igazán nem mutatnánk sok mindent meg, mert az élen járók is csekély mértéket képviselnek.. A legnagyobb helyi vállalkozás, a Rudagipsz Kft., mai nevén HASIT Hungária Kft., fejlesztésekbe fogott.

Az adózó vállalkozások tehát a 2006-os gazdasági évre vonatkozó becsült iparüzési adó befizetése összesen 5.5 millió forint lesz. Az egy vállalkozásra jutó átlag adó így 112.000 forint, ami az adó mértékéből következően átlagosan 5.6 ,

összegében 1.150 millió forintos árbevételt jelent, vagyis átlagban prosperáló vállalkozásokat takar ez az adat.

Az Önkormányzatnak bevétele származik a kommunális adóból is. Ez a vállalkozásoktól származóan 0.3 millió forintot jelent, ami az összes ilyen jellegű bevételből, - hozzávetőleg 0.5% tehát igen csekély hányadot tesz csak ki. A többit a lakosság fizeti, 6.7 millió forint összegben.

Ezek a bemutatott adatok azt a feltevést erősítik, hogy a település hosszabb távon csak a fejlesztések eredményeinek megjelenését követően tervezhet önálló beruházásokat. **A körütekintően megválasztott fejlesztéseikhez a szükséges forrást helyi bevételekből nem képes fedezni, mind az önrészként, mind, pedig önálló forrásokat más módon kénytelen biztosítani.**

A stratégiai tervezés szempontjából szembeötlő Rudabánya gazdasága versenyképesség szempontjából hátrányos helyzetben van, hiszen nincsen versenyképes nagyvállalati oldala, van viszont egy tőkeszegény, kevésbé versenyképes oldala a hagyományos, főként a helyi kiskereskedelemre építő kisvállalkozói háttérrel.

A szolgáltatási szektor szereplői az igényekhez képest nem nyújtanak teljes körű, vagy azt, megközelítő kínálatot, ezért sok mindenért el kell utazni a településről, ez, pedig hátrányt jelent az itteni népességnek, mert sok időbe és pénzbe kerül megkapni azt amiért máshol nem kell ki tenni a lábát a lakosnak a városából. Ezek szerint nincs például jó minőségű szállás lehetőség, a szálláskínálatban nincs verseny, nincs választék. A banki szolgáltatás a Szendrő és Vidéke Takarékszövetkezet fiókjára és egy ATM-re korlátozódik, de nincs a túrizmust is segítő éttermi, vendéglátó szolgáltatás, vagy ajándékbolt sem

Minket a fejlesztésre váró, de tőkeszegény, a gazdasági, környezeti hatásokra igen érzékeny oldal érdekel jobban, hiszen az Önkormányzat pozitív, vállalkozást segítő kezdeményezései, fejlesztései, települési marketingje az ő tevékenységükre és eredményességükre gyakorolnak majd közvetlen pozitív hatást.

Ebbe a kategóriába soroljuk az ipari, a kereskedelmi és szolgáltatási tevékenységet, végző kis- és középvállalkozásokat /KKV/, de ide tartoznak a mezőgazdasági, erdészeti, idegenforgalmi célú fejlesztésre vállalkozók is.

A vállalkozás sűrűség, vagyis az 1000 lakosra jutó aktív vállalkozások száma tehát nagyon alacsony. Rudabánya az előbb leírtaknak megfelelően a vállalkozások száma 49, ez jut a 3000 lakosra, míg Magyarországon 1000 lakosra átlagosan 84.8 vállalkozás esik. A helyi vállalkozók összesen 163 főnek adnak munkát, lényegében magukat is beleértve, magyarul 114 ember él a helyi vállalkozásoknál szerzett munkajövedelemből.

A rudabányai vállalkozások a bemutatott adatokból is érzékelhető, hogy nem vagy csekély mértékben rendelkeznek saját fejlesztési kapacitással, a bevételük növeléséhez szükséges eszközökkel. Valószínűnek látszik tehát, hogy az önkormányzat a tervezési cikluson belül az összes bevételének arányában az eddigi mértéket meghaladó bevételre csak korlátozott mértékben számíthat ezektől a cégektől. További növekedés abból származik majd ha, ezek a vállalkozások, pl. a HASIT, újabb tőkét, új beruházásokat generálnak, ezen keresztül friss, eddig még nem látható jövedelmet is termelnek majd a következő években.

A gazdasági élet többi szektorának jellemzőit az alábbiakban adjuk meg:

Magyarország egyik legnagyobb vállalkozásának, mai nevén a BORSODCHEM-nek is jelentékeny szerepe volt, -és valamennyi van is- Rudabánya életének, fejlődésének szempontjából. Munkaerőt kötött le, vagy szívott el máshonnan, jövedelmet biztosított, új tudást új technológiai szemléletet honosított meg a környéken.

A Borsodi Vegyi Kombinát 1955-ben a műtrágyagyártással kezdte működését, ma az egy nagyvállalat mellett sok, az itt előállított alapanyagra épülő kisebb kft is működik a térségben.

A Hőerőmű, 2001-től fatüzelésre állították át. Ezzel a technológiai váltással új munkahelyek keletkeztek, környezetvédelmi szempontból az erőmű helyzete javult. Ennek a technológiai váltásnak köszönhetően az állami erdőkből a más célra alkalmatlan faanyag szinte egésze az erőműben kerül elégetésre. Helyben ez azt jelenti, hogy a közelben van biztos piaca a fának, hatása az erdőre, pedig hosszabb távon az lehet, hogy a minőséget a mennyiségi szempontok háttérbe szorítják, ugyanakkor a megújuló energia forrását jelentő tűzifa és egyéb anyag termelése, feldolgozása, szállítása sok embernek adhat munkát.

Az erdőgazdálkodásnak az elmúlt évszázadokban a település szempontjából a részben a bányák kiszolgáltatásában, részben a lakosság tűzi- és szerfa igényének kielégítésében volt szerepe. A viszonylag nagy erdőterületek ellenére, a saját élőfa készlet soha nem volt elégséges, minőségi okoknál fogva, fában a település mindig behozatalra szorult. Ma a település tűzifa iránti igénye a bányák bezárása, a fűtésben a gázra történő átállás következtében erősen lecsökkent, a 20 évihez képest gyakorlatilag nulla. A meglévő erdők inkább tájképi, közjóléti funkciót töltenek be, gazdasági jelentőségük csekély, a helyi megélhetést azzal segítik, hogy erdőápolási szezonban néhány embert dolgoztatnak, meg az erdő természetes javait, gombát, gyógynövényt, szerszámnyelet, egyebet biztosítanak, ezzel némi megélhetési forrást teremtenek, főleg az iskolázatlan lakosság számára.

Az erdők a jövő szempontjából jönnek majd számításba a koncepcióban, azáltal, hogy a nyersanyag, főleg az energiahordozók szerepe a gazdaságban a következő évtizedekben a mainál sokkal nagyobb lesz, az erre az esetre való felkészülés stratégiai feladata az Önkormányzati vezetésnek.

Mezőgazdasági tevékenység gyakorlatilag néhány kisebb gazdálkodóra korlátozódik, illetve a szomszédos települések nagyobb gazdáira jellemző. A lakosok döntő részének már termőföld tulajdona nincs, inkább külvárosi körülményeket találunk a településen, mintsem falusiast. Az emberek állattartással vállalkozási értelemben nem foglalkoznak, a településen a háztartásokban tartanak néhány szarvasmarhát, ennél több sertést, és juhot valamint néhány, fuvarozásra és sportolásra használt lovat is.

A település külterületén korlátozottan jellemző a szántóföldi művelés, a dombvidék szőlei közül is egyre több marad műveletlenül, áll parlagon.

Idegenforgalom szempontjából a térség különleges vonzerővel is rendelkezik. Az igazi vonzerőt a térségben távolabb a Bükk, közelebb, pedig az Aggteleki-karszt jelentik, oda irányul a térségben megjelenő forgalom csaknem egésze. Az idegenforgalom növelése terén meglévő, de kihasználatlan lehetőségekről a későbbiekben még szólunk, de annyit már itt rögzítenünk kell, hogy az idegenforgalom fejlesztése fontos, de pillanatnyilag nem stratégiai, nem számottevő tényező a település fejlődése szempontjából.

Bemutatható értékek a településen is vannak, ezek látogatottsága nem jelentős. Az értékek között meg kell említeni az eredetileg a középkorban épült jelentős műemléki értékű református templomot, a 18. században készült festett fakazettás mennyezetével és külön értéket képviselő kovácsoltvas bejáratával. Látványosság a Földvári Aladár geológus barlangászról elnevezett ásvány- és őslénytani kiállítás, a kiállított tárgyak között a világhírű Rudapithecus lelet eredetivel, megegyező másolataival. Egész évben látogatható a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Bányászattörténeti Múzeum. Van a településen néhány értékes szobor, népi építészeti emlék, külterületén a Rudapithecus lelőhely, a külszíni fejtés ipar és bányatörténeti területe. Szóval el lehet néhány órát értelmesen tölteni Rudabányán azoknak is, akik Aggtelekre igyekeznek, vagy fordítva épp a Bükk felé, Szilvásváradra tartanak.

A helyi gazdaság állapotleírásának része az is, hogy vizsgáljuk a térség *tudományos*, innovációs kapacitását, a meglévő és fejleszhető potenciálját. Megállapításunk szerint a K+F tevékenység a nagyvállalati szektorban van csak jelen, sőt a *BORSODCHEM* ezt nemzetközi szinten műveli, de a többi vállalkozásnál a kutató-fejlesztő tevékenységre nem fordítanak eszközöket a tulajdonosok..

Az persze az egész magyar gazdaságot jellemzi, hogy minél kisebb egy vállalat annál inkább csak a fennmaradását igyekszik biztosítani. Ezek a vállalatok nem fejlesztenek, pláne nem kutatnak, így van ez a rudabányai vállalkozások esetében is. Ezen a helyzeten rövidesen változtatni kell, hiszen megújulás nélkül csak a lemaradás következhet, ez a változás vár a helyi vállalkozásokra is. Most tehát a K+F tevékenység, mint a gazdasági előre jutás eszköze gyakorlatilag nincs jelen a helyi kis és középvállalkozások életében.

Rudabánya sajátos, kedvező földrajzi fekvésénél és több évtizedes gazdasági prosperitásának köszönhetően a szükséges szolgáltatói profilját nem fejlesztette, így a lakossági igények teljes körű kielégítésére Kazincbarcikán, rosszabb esetben Miskolcon van lehetősége az embereknek. Természetesen sok minden helyben is elérhető, megvehető, de egy alig 3000 lakosú településre, a kis kereslet miatt nem települ olyan vállalkozás, amelyik működése eleve deficitessé lenne.

Ma a világon, így hazánkban is nagy hangsúlyt fektetnek a vállalkozások a vállalkozói együttműködésre, az egymásra épülő tevékenység kialakítására, megszervezésére, az úgynevezett klaszterek kiépítésére. Ezt azért kell itt szóba

hozni, mert Rudabánya sajátos helyzeténél fogva könnyen lehet érintettje egy a térségében kialakuló együttműködésnek, akkor is, ha egyelőre ilyen kezdeményezésekről még nem vagy csak alig hallani a térségben. A vállalatok közötti *információ csere*, a tervezés már megindult, a község lehetséges szerepe ezzel együtt még nem látszik ebben a folyamatban.

A termelő tevékenységek környezeti fenntarthatósága a világ egyik legnagyobb dilemmája. Rudabánya bányászati és ipari múltjánál és földrajzi fekvésénél fogva nagyon is érintett az ipari környezetszennyezés, a környezetvédelem, az egészséges lakó környezet, és a környezetvédelmet szolgáló ipari tevékenységek tárgykörében. Egy veszélyes *hulladékégető* mű építésére már a 90-es évek elején történtek lépések, odáig, hogy már alapkövetétel is volt, mégsem valósult meg a beruházás. Ennek a története igen hosszú, lényeg hogy 15 év elteltével hulladékégető ma sem épült.

A település *külsőterületi ingatlanai* között számos olyan van, amely ebben a sajátos ágazatban még szerephez juthat, mint fejlesztésre alkalmas ipari terület, vagy, mint rehabilitált természeti táj.

Rudabánya az eddig bemutatott adottságainak köszönhetően a továbbiakban is, **főleg ipari jellegű befektetések célterülete** lehet, sok tekintetben lehet vonzóbb, mint a szomszédos települések.

A stratégiai gondolkodás megköveteli, hogy erre az adottságra a fejlesztési elképzelések számbavétele során nagy hangsúlyt fektessünk. Pillanatnyilag hátrányt jelent, hogy még nincs a befektetők fogadására alkalmas, kiépített fejlesztési területe, amolyan kis ipari parkja, ipari fejlesztési területe. Nagy ipari park legközelebb Miskolcon, illetve Felsőzsolcán van, távolabb pedig Ózdon. Tervek már léteznek a környéken/ Kazincbarcikán/ is ilyen zóna kiépítésére, de néhány területe, lehetséges telephelyet itt is fel lehetne készíteni, ajánlani vállalkozói, fejlesztési célra.

A mikro-, kis – és középvállalkozások a település adóbevételének kevesebb, mint 10%-át fizetik csupán. Meglátásunk szerint a helyi KKV-k erősítésével egy rugalmasabb, színesebb gazdasági szerkezet létrehozható. Egy a kisvállalkozásokat segítő helyi program, - melyben a kezdeményezőnek, az Önkormányzatnak kell lennie- a településnek csak előnyére válhat, az ez irányba tett erőfeszítések bőségesen megtérülnek. A változtatással kapcsolatos javaslatunkat a fejlesztési részben fejtjük ki.

A mai problémák között nem hagyható ki az elemzésből az *energia igény* kielégítése, az energia felhasználás racionalizálása sem. A koncepció megfogalmazásakor tehát számításba kell vennünk azokat a lehetőségeket is amelyek a település saját igényeivel találkoznak és azokat is amelyek a piaci viszonyok kényszeríthetnek ki a jövőben. A fejlesztési fejezetben kitérünk néhány olyan lehetőség, ötlet bemutatására, amelynek célja a település-közösségi és egyéni- energia felhasználásának csökkentése, a felhasználható energia bázisának szélesítése alternatív megoldásokon keresztül, továbbá arra, hogyan befolyásolhatja a település vezetése ezeket a folyamatokat.

II.1./b. A beruházási tőke jelenléte, mint a gazdasági potenciál erősítésének tényezője

A Rudabányán működő vállalkozások nagyobbik részének beruházásra, korszerűsítésre szerény mértékben, vagy egyáltalán nem telik., emiatt hosszabb távú versenyképességük veszélyben van.

Kevesen vettek igénybe különféle támogatást, kevesen pályáztak az elmúlt években fejlesztési források megszerzéséért, és azok sem voltak sikeresek.

A beruházási tőke a környéken a nagyobb vállalatoknál jelen van, mind saját erőként, mind, pedig a részvényesek, vagy egyéb külső befektetők befektetői eszközeiként, de hiányzik a kis és közepes vállalatoknál, és ez nem csak helyi probléma.

Fejlesztésekre az Önkormányzat képes lesz az elkövetkező években, és elő tudja mozdítani a helyi elképzelések megvalósulását is, de ehhez a vállalkozói szándék, és nem utolsó sorban a tájékozottság elengedhetetlenül szükséges.

II.1./c. Beruházási kedv, vállalkozói készség megléte, mint a gazdaság dinamizálásának fő tényezője

A helyi gazdaságot elemezve megállapítottuk, hogy az, kétarcú. A beruházási szándékot a vállalkozás tőkeerőssége, nem, pedig a vállalkozó pusztán szándéka predesztinálja, akinek nem telik rá, vagy nem ismeri fel a szükségét, még ha saját jövője forog is kockán, akkor sem fejleszt. Ezeknek a vállalkozásoknak tud majd

az Önkormányzat, az előbbieket szerint direkt vagy indirekt eszközökkel segíteni, ezeket kell a jövőben dinamizálni.

A külterületen nagy *földterületek állnak parlagon*, kihasználatlanul, ez hosszabb távon, de már most is érezhető negatív hatását. Ezek újra művelésbe vonása leginkább szervezési feladat, a munka során erre is teszünk javaslatot.

II.1./d. A munkaerő költsége, mint fontos telepítő tényező

A munkaerő általános költsége, és átlagos szintje nem tér el lényegesen az Észak-magyarországi átlagtól. Nagy a különbség azonban aszerint, hogy melyik ágazatban történik a foglalkoztatás, és milyen a munkavállaló szakmai végzettsége, mekkora gyakorlattal rendelkezik. Ilyen formán például a vegyipar a képzett munkaerőt jóval a helyi átlag feletti bérért foglalkoztatja. A többi ágazatban elég alacsony bérért foglalkoztatnak a munkaadók.

Mivel a munkaerő piacot évek óta a stagnálás jellemzi nem alakult még ki az igazi verseny a jól teljesítő dolgozók megszerzéséért, az alacsonyan tartott béreken is találunk a vállalkozások munkaerőt, ezzel is alacsonyan tartva költségeiket.

A jobb fizetés reményében és megszerzésének érdekében sokan hagyták el a települést a rendszerváltás óta, köztük sok jól képzett ember. Ezek helyére sokszor alacsonyabban iskolázott, szakismeret nélküli ember érkezett a helyi munkaerő piacra, aki vagy nem keres munkát, vagy a képzettsége híján nem talál jövedelemszerző lehetőséget magának. Ezek a jelenségek együttvéve a béreket alacsonyan tartják ugyan, de ez önmagában nem telepítő hatású a munkahelyteremtésben.

II.1./e. Ingatlanárak, mint telepítő tényezők

A kistérséget általában az olcsó ingatlanárak jellemzik, de különbséget kell tennünk az ingatlan lehetséges funkciója, várható jövedelmezősége, fekvése szerint is annak megítélésében, hogy mit tekintünk olcsónak, vagy drágának. Olcsón lehet lakóingatlanhoz jutni, és sokkal drágábban ipari célra alkalmas területhez. Nincs értéke a szántónak, mint agrár termelőeszköznek, de nagy lehet az értéke, ha fekvése miatt vélhetően valamilyen fejlesztés során funkciója, művelési ága megváltozik.

Rudabányán több olyan telek, telephely van, amelyik nincs hasznosítva, ezek a gazdaság fejlődésében potenciált jelentenek, hiszen előbb-utóbb mindegyiknek lesz valamilyen hasznos funkciója. A feladat ezek piaci megmértetése, értékesítése.

II.1./f. Az önkormányzat költségvetési helyzetének értékelése

A normatív támogatások mellett az Önkormányzat igen mérsékelt saját bevétellel rendelkezik, így gazdálkodási feltételei erősen korlátozottak. Hosszabb távon is biztosított az alapfeladatok ellátásának kerete, ugyanakkor a fejlesztések finanszírozása önerőből szinte megoldhatatlan, külső források igénybevétele szükséges, nélkülözhetetlen.

Rudabányának elkészült, jóváhagyott rendezési terve van, melyet 1999-ben készítettek, melyben fontos dolgok összegződtek és fogalmazódtak meg, de néhány év elteltével már sok tekintetben felülvizsgálatra szorul.

Ezekből a körülményekből a mi számunkra az következik, hogy a most bemutatott költségvetési és gazdasági helyzetet abszolút értelemben ne tekintsük véglegesnek, hiszen nem csak egy dologtól függ, nem örökre adott az Önkormányzat pénzügyi helyzete, nem ugyanattól a körülményektől függ a költségvetési stabilitása. A belső arányok idővel változhatnak, például az által, ha a települést az eddigiekhez képest több, vagy kevesebb adó illeti majd meg, vagy, ha egyre több támogatási, befektetői forrást sikerül ide hozni, ha több támogatást sikerül lehívni, jelentős elmozdulás várható a mai állapothoz képest.

II. 2. Az infrastrukturális potenciál bemutatása, fejlesztési irányok feltérképezése

II.2./a. A versenyképes gazdaságot szolgáló alapvető infrastrukturális ellátottság, mint a fejlesztések alapja

A település az ipari és bányászati tevékenységnek köszönhetően a rendszerváltást megelőzően a fejlettebb infrastruktúrával rendelkező települések közé tartozott, így 1990 után gyorsan behozta azokat az infrastrukturális lemaradásokat,

amelyekkel együtt élt az elmúlt évtizedekben. A településen mindenhol van gáz, vezetékes ivóvíz hálózat és szennyvíz csatornarendszer. Az elektromos hálózat a szükségesnél nagyobb kapacitással is képes szolgáltatni, több mint százötven telefon előfizető van, de csak alig néhány tízen rendelkezik internet hozzáféréssel, pedig a településen szélessávú szolgáltatás áll rendelkezésre.

A közelmúlt fejlesztéseként kiépítették a televíziós kábelhálózatot, melyre 754 előfizető csatlakozott, a rendszer önálló, csak tv kapcsolatot hordoz.

Az elmúlt években felújították a belterületi utak egy részét, rendezték a belterületi csapadékvíz elvezető rendszer legveszélyeztetettebb szakaszait is, kábeltelevíziós hálózatot építettek ki, a háztartási szemétszállítás is megoldott.

Felújították az orvosi rendelőket, és részben megújult a községháza is.

II.2./b. A lakosság infrastrukturális ellátottsága, mint a komfortos élet feltétele

A nagyközségben 1003 lakóépületet tartanak nyilván, úgy hogy a 65 darab társasház valójában 412 lakótelepi jellegű lakást takar, de lakóingatlanként az épületek egyenként egynek számítanak. A lakóingatlanok a felsorolt rendszerekre rá vannak csatlakoztatva, gyakorlatilag minden szolgáltatás elérhető, amire egy háztartásnak szüksége lehet.

Az Önkormányzat a feladatai ellátásához az alábbi ingatlan infrastruktúrával rendelkezik: két épületben helyezi el az általános iskolát, ehhez tartozik egy tornacsarnok is. Két épületben van a Napközi otthonos Óvoda, itt működik az intézményi étkeztetést kiszolgáló 250 adagos konyha is.

Két külön helyszíne van a házi orvosi ellátás körzeteinek, ezek közül az egyik ingatlanban található a fogászat is, mellette az orvosi ügyelet. Önálló épület a Művelődési Ház, a Teleház és Könyvtár, a Polgármesteri Hivatal, és külön telephelye van a településüzemeltető Kht-nak is.

Az Önkormányzati fejlesztések egyik lehetséges és fontos színtere a Szociális Szolgáltató és Idegenforgalmi Központ épülete részben a vállalkozásra alkalmas vagyontárgyak körét gyarapítja, de ebbe a kategóriába sorolható a közelmúltban vásárolt Tájház is.

II.2./c .A település elérhetősége, mint a gazdaságfejlesztés és a befektetések mozgatórugója

Általánosságban elmondható, hogy Rudabánya közlekedési adottságai általában jók, vagyis a megközelíthetősége mind vasúton, mind közúton a lehetőségeknek megfelelően megoldott. A vasúton a személyszállítást 2007-ben beszüntették, de a pálya továbbra is használható, teherfuvarozásra használják is.

A település völgyfői helyzetben terül el, a szomszédos településekre való eljutás viszont a közelségük ellenére körülményes, hiszen szinte minden irányba indulva, csekély áteresztő képességű, leromlott minőségű, alsóbbrendű utak jelentik az összeköttetést. Kazincbarcika a 2609-es számú úton érhető el, nem egészen negyedórás távolságra van a Szuha-völgy irányában. Szendrő szintén elérhető 15 perc alatt.

A vasútállomás megközelíthetősége nem rossz, a település délkeleti végében található, de kiesik a központi résztől, oda gyalog lehet eljutni, a vasút a sűrűn lakott részekkel átellenes oldalon helyezkedik el. Ez is lehetett az oka annak, hogy igen csekély volt az elmúlt években a személyszállító vonatok kihasználtsága. A buszok végig mennek a település központján, gyakrabban, és több irányban is járnak, helyi járat nincs, de ez nem is lenne indokolt.

A közúti összeköttetés tehát nem egyszerű, a körülmények hátrányt, plusz terhet jelentenek az áruszállításban és a szolgáltatások elérhetőségében is.

Rudabánya országos elérhetőségén is sokat javított viszont az, hogy az M30 autópálya Miskolcig megépült, további javulás várható a Miskolcot elkerülő a 26-os útra átjáró szakasz kiépítése is. Kedvező hatása lesz a 26-os út szélesítésének és a Sajószentpétert elkerülő szakasz megépülésének is. Ezeknek a fejlesztéseknek köszönhetően az autópályán 2 és fél óra alatt személygépkocsival Budapestre lehet érni, a gyorsforgalmi úthálózat 20-25 perc alatt érhető el.

A kistérség egyre intenzívebben kapcsolódik be a hazai és nemzetközi gazdasági vérkeringésbe, amiből az is következik, hogy a település lehetőleg több irányból legyen megközelíthető. Rudabánya estében a Bódva-völgye felé való kapcsolat fejlődése jelenti a több irányú megközelítést, hiszen errefelé juthat el az áru, a szolgáltatás Szlovákia, Lengyelország irányába is, és viszont.

Kerékpárút-hálózat nincs, kiépítésére kül- és belterületen egyaránt komoly igény jelentkezik, de a domborzati viszonyok ezt a fejlesztést nem teszik mindenhol lehetővé.

II. 3. A humán erőforrás potenciál elemzése

II.3./a. A helyi demográfiai viszonyok, mint a település jövőjének alapvető meghatározója

Rudabányán a népesség soha nem volt jelentős, ami abból következett, hogy környéket jellemző módon a kisebb-nagyobb települések szinte összeértek. A népesség a térségben, egyenletesen, több településen oszlott meg. A falvak, a kis települések csoportjába tartoztak, így Rudabánya „virágkorában” a 3000 főt meghaladó lakosával, nem csak egyike volt a sok hasonló adottságú településnek, de némiképp kiemelkedett azok sorából, fejlettebb volt a kereskedelme, a szolgáltatása, és anyagi javakkal is jobban el volt látva.

A lakosság száma a bányanyitások, majd az ipar megjelenésének idejétől-nagyjából 1920-tól- szinte egyenletes ütemben nőtt egészen az 1970-es évekig. Jellemző, hogy 1960- bank kb. 3500, 1970-ben majdnem 4000, 1980- már megint csak 3500 lakosa volt Rudabányának. Ettől az évtől az állandó lakosok száma egyenletesen csökkent, míg elérte a mai, a 2955 főt, amely közel megegyezik az 1950-es évek elején volt lélekszámmal.

A népességcsökkenés ideje egyébként egybe esik többek között a bányák bezárásának, és Kazincbarcika felépülésének idejével. Mindazonáltal drasztikus csökkenésről csak azért nem lehet beszélni, mert az elvándorlást és az elhalálózást kiegyenlítette a betelepülés és a cigányság átlagot meghaladó szaporasága. Ennek köszönhető, hogy a roma népesség aránya az elmúlt két évtizedben az állandó népességen belül 50%-al növekedett.

A népességcsökkenés üteme tehát lassult ugyan, de a vándorlási negatívum alacsony rátán állandósult, - az elmúlt hét évben is 200 fővel kevesebb a lakosság-, így az valószínűsíthető, hogy a lakosok száma 10 éven belül biztosan 2800 főre csökken majd.

A nők aránya jelenleg 50.79%, míg a férfiaké 49.21% a helyi lakosság körében, ez a mutató jobb az országos átlagnál, kisebb a különbség a nők és a férfiak száma között, számszerűen 47-tel több a nő, mint a férfi.

A családok száma csak közelítőleg adható meg, mert a betelepülők között nehéz megállapítani a rokoni, családi viszonyokat, ez a szám, hozzávetőleg 1000-1010 között határozható meg.

A korösszetétel nem rosszabb, min az hazánkban általában jellemző, de sajnos nem is jobb. A legfiatalabb korosztályba -0-18- tartozik összesen 724 fő, ebből fiú 384, lány 340, a gazdaságilag aktív korosztály a 18 és 62 év közöttiek száma 1698, ebből férfi 875, nő 823, míg a nyugdíjas korú népesség, a 62 év fölöttiek összesen 533-an vannak, a férfiak száma 195, a nőké, pedig 338.

Természetesen az úgynevezett aktív korcsoportnak nem minden tagja aktív valójában, tehát nagyjából a lakosság felét sorolhatjuk ide, a másik felét, pedig a gazdaságilag inaktív csoportjába tehetjük. Ezen adatok ismeretében csökkenő lélekszámmal, kedvezőtlen korösszetétellel kell számolnunk a tervezés során, illetve arra kell majd javaslatot tennünk, hogyan tudjuk ezt a tendenciát befolyásolni, vagy megfordítani.

A lakosok között 210 főnek van felsőfokú, és 1.165 embernek, pedig legalább középfokú végzettsége, ugyanitt több mint 300 olyan ember is él, akinek viszont a 8 általános sincs meg. A diplomások közül több az idősebb ember, az iskolázatlanok, pedig inkább a fiatalabb korosztályhoz sorolhatók. Ez nagy feszültség forrása a település jövőjét illetően.

Minden esetre ennek a ma meglévő tudáspotenciálnak a mozgósítása, egyes projektekhez történő kapcsolódása a település előrehaladását nagyban képes segíteni, képes a hosszú távú jövőt is befolyásolni.

II.3./b. Az oktatás, mint a versenyképes gazdaságot szolgáló alaptényező

A településen csak alapfokú képzés folyik, az Önkormányzat egy igazgatás alatt két tag óvodát és egy általános iskolát tart fenn két telephelyen. Az iskolások száma 284, az óvodásoké 103. Az iskolában a cigány származású gyerekek aránya közel 60 százalékos, az óvodában, pedig meghaladja ez az arány a 65 százalékot.

A környező falvak iskolái a következő években kénytelenek lesznek gyerekeiket Rudabányára járatni, hiszen a tanulók csökkenő száma az önálló működésüket nem teszi lehetővé. Várhatóan Alsótelekes, Felsőtelekes, és Kánó települések általános iskoláit fogadja majd be az általános iskola. Amennyiben ez a körzeti szerepkör létrejön, Rudabányán az iskolát hosszú időre fenn kell tartani, és korszerűsíteni, sőt bővíteni is szükséges lesz.

A 10. osztálytól a tanulók a környék középiskoláiba járnak, elsősorban Kazincbarcikára és Miskolcra.

II.3./c. Az egészségügy és a szociális ellátás helyzete, mint a helyi életkörülmények egyik fő komponense:

Helyben két háziorvosi praxis működik, jó, vagy megfelelő körülmények között. Van a településen egy fogorvosi rendelő és fogtechnikus is. Központi orvosi ügyeleti központ is működik, megoldott a védőnői ellátás két körzetre osztva, a csecsemőgondozás és házi ápolás is kiépített, van egy gyógyszertár is. Az egyéb szak és kórházi ellátást a kazincbarcikai és miskolci kórházakban, és rendelőintézetekben veszik igénybe az arra rászorulóknak. A település szociális ellátása, idős gondozása szintén kiépített, megbízhatóan megoldott. Bölcsőde igény hiányában nem működik a településen.

II.3./d. A foglalkoztatás, mint a lakosság megélhetésének és életszínvonalának meghatározó tényezője

A településen és a kistérség közeli régiójában a gazdasági szervezetek olyan profilbővítést, olyan nagyobb beruházást nem hajtottak végre, amely érezhető hatással lett volna a munkaerő piacra, azt élénkítette volna. A mikro- és kis vállalkozások foglalkoztatási szintje, szerepvállalása, pedig egyáltalán nem változott, ebben a gazdálkodási méretben ugyanis limitáló tényező a helyi fizetőképes kereslet nagysága, annak megléte, vagy hiánya.

Az elmúlt években a kisvállalkozások nem tudták piaci részesedésüket növelni, nem nőtt az üzleti eredményük, így sem technikát, sem létszámot nem fejlesztettek.

A vidéki lét sajátossága, hogy csaknem mindenki ismer mindenkit, így a munkaerő piaci mozgások is némi automatizmussal bírnak. Az emberek közvetlenül informálják egymást az éppen aktuális lehetőségekről, elérhető bérekről, mindenről, ami fontos lehet egy-egy munkahellyel kapcsolatban. Ez könnyebbé teszi a vezetők helyzetét az informálás terén, de az esetleges dolgozók kiválasztásában is. Hátránya, hogy kisebb keresztmetszetben ad kitekintést, lehetőséget, a munkát keresőknek.

A foglalkoztatottak száma 1200 fő, 420 ember munkanélküli, 600 pedig nyugdíjas. Az aktív korú népességből, 1698 főből, tehát csak 71% dolgozik, a különbség nagyobb része munkanélküli /24.75%/, kisebb része pedig 78 fő pedig már nem munkajövedelemből, hanem valamilyen nyugdíjszerű ellátásból él. A Településüzemeltetési KHT foglalkoztatási szerepe a mainál is nagyobb lehet az által, hogy a helyi kivitelezésekben, és a környéken végzett munkákban növeli kapacitását, és az időszakosan, vagy tartósan foglalkoztatottak létszámát. A rehabilitált munkaerő képzése és foglalkoztatása már elkezdődött, ezekre az emberekre is számítani lehet a jövőben.

II. 4. A település környezeti állapota, a külterületi adottságok feltárása

II.4./a. Települési belterület és a zöldfelületi rendszer minősége, mennyisége, mint a minőségi életfeltétel meghatározó tényezője

Rudabánya Nagyközség közigazgatási területének ma egy jelentős része volt ipari, vagy bányai terület, közút, vasút, így ha a teljes területből a belterületet is kivonjuk, kiderül, hogy a község határának csak, nem sokkal több, mint a fele hagyományos külterületi ingatlan, szántó, erdő, gyep zártkert stb.

A község közigazgatási területe 1646 ha., ebből 412 ha. a belterület. A belterület annak függvényében, hogy mikori beépítésű lakóövezetről van szó, változó jellegű. Van kimondottan erre a régióra jellemző kis falvakra emlékeztető falusias településrésze, a település északi részén. Van kolónia jellegű településrésze a völgy, a település alsó harmadában, és kimondottan kertvárosi jellegű, korszerű házakkal beépített területei is vannak Rudabányának.

A település központja bányavárosi arculatú, főleg középületei igen nagy hasonlóságot mutatnak például Dobsina központi részével.

A belterületen is vannak a bányászati és ipari tevékenységből itt maradt épületek és telepek, ezek a privatizáció során magán kézbe kerültek, jórészt kihasználatlanul állnak, a település arculatába nehezen illeszthetőek.

A település beépítettségének, elhelyezkedésének köszönhetően belső, közösségi célokat szolgáló parkja, zöld területe nincs, ilyen hely kialakítására csak a külső övezetekben lehetséges területet találni.

II.4./b. A természeti környezet minősége, mint a természeti értékvédelem, és az egészséges lakókörnyezet tényezője

A Sajó-völgyében, és a mellékvölgyekben, nagyjából Vadnától kezdve, Miskolcon át, már természeti környezetről nem beszélhetünk. A táj az emberi tevékenység következtében agyonhasznált, túlbolygatott, jelentős részben beépített, településekkel, utakkal, vasúti pályákkal szabdalt. A dombvidék lábától mindenhol el kell távolodnunk néhány kilométert, hogy legalább természet közeli állapotokat találjunk. Így van ez Rudabánya esetében is, azzal a különlegességgel, hogy a település pontosan a beavatkozásoktól sújtott területek határán fekszik. a falu fölötti, azt körülölelő területeken már nem csak nyomokban fordul elő az eredeti növénytakaró, egyre több a beavatkozás- mentes földrészlet. Itt valóban vannak értékes erdőrészek, gazdag gyepek, látványos táji környezet.

Alsótelekes, Teresztenye csak néhány kilométerre van Rudabányától, és már részeit adják az Aggteleki Nemzeti Parknak. Mivel ezek a természeti adottságok alapvetően nem kedvezőtlenek, ezzel a területtel, valami olyat kell kezdeni, ami az itt élőknak falu környéki táj közvetlenül jelenthet pihenésre, szórakozásra alkalmas teret. Ezek a területek alkalmasak az úgynevezett ökoturizmusra, a vadászathoz köthető idegenforgalomra is.

A külterületi értékekhez soroljuk az ős hominoidea lelőhelyet, a bányatavat és környékét is, melyek szintén növelik az értékét a környéknek, növelik a település gazdasági potenciálját.

II.4./c. Általános környezeti állapot, mint az egészséges élet feltétele

A település fekvése a levegőtisztaság szempontjából egyértelműen előnyös, hiszen az uralkodó szélirányban semmilyen szennyező forrás nincs, szerencsére a völgy az uralkodó széliránnyal nagyrészt megegyező irányban húzódik, így az átszellőzést ez a körülmény is segíti, de az ipar- és bányaterületek általános rossz hatását csökkenti. A helyi üzemek és közlekedés által keltett zajterhelése átlagos, nem káros vagy zavaró hatású.

A felszíni vizek minősége, ezzel együtt a talajvizek állapota a rendszerváltás óta összehasonlíthatatlanul jobb, visszatért beljük az élet. A lakosok életét ezek a körülmények látszólag csak kis mértékben befolyásolják, a távoli jövőben látszik majd ennek a jelentősége, ezzel többet foglalkozni a jövő generációk szempontjából fontos.

Jó minőségű, nagy termőképességű talajok ezen a tájon soha nem voltak, de a nagyüzemi gazdálkodás, és a környező üzemek a talaj állapotán az elmúlt évtizedekben csak rontottak.

Mivel Rudabánya jövője elhanyagolható mértékben köthető a termőföld és a termőhelyi viszonyok állapotához, ezek az állapotok csak arra ösztönző körülményként érdemelnek szót, hogy ilyen területen is akad tennivaló, de elsősorban nem haszonszerzés, hanem rekultivációs, idegenforgalmi, tájkép megőrző, vagy energia-termelési céllal.

A települési külterület 1204 ha. A legnagyobb területet gyepes foglalják el, ezt kiterjedésében a szántó és az erdő művelési ágba tartozó területek követik.

Az önkormányzat tulajdonában közel 65 hektár földterület van, ebből 25 szántó, 19 gyep, 14 kert, és 6 hektár az erdő. Ezek a területek nincsenek használatban, igen sok apró részletből állnak, a határ különböző pontjain lelhetők fel.

Itt a tenni való, vagy az apróbb földterületek összevonása lehet, vagy pedig azok értékesítése. Az összevonás eredményeként kialakult, a legalább 3 hektár nagyságot elérő területekre lehet pályázni erdőtelepítési, területhasznosítási céllal, a kisebbekhez, pedig ilyen formában támogatás nem nyerhető el. A fejlesztéshez szükséges önerő a bérbe adásból, vagy értékesítésből részben legalább biztosítható lesz.

Megoldásra váró feladat a Rudabánya külterületén található, használaton kívüli szilárd kommunális hulladéklerakó telep rekultivációja és utógondozása. Erre a

feladatra a település 2003-ban egy alapos tanulmányt, és tervet is készíttetett. Mivel a terület magán tulajdonban van, a jogi kötelezettség, pedig fennáll, a probléma megoldása nem egyszerű igazgatási és beruházási feladat. Ennek a munkának az elvégzésével kapcsolatban, a következő fejezetben teszünk javaslatot, és nevesítünk lehetséges pénzügyi forrást is a beruházáshoz.

II. 5. A település kapcsolatai, kistérségi szerepköre, az Önkormányzat külső és belső kommunikációs lehetőségei

II.5./a. A településközi kapcsolatrendszer felhasználásának hatékonysága a fejlesztésekben

A települések, és szervezeteik együttműködése többféle módon valósulhat meg, lehetnek jól strukturáltak, szabályokhoz kötöttek, valamilyen tervhez kötöttek. Lehet az együttműködés jogszabályhoz kötött, és lehet érdekalapú.

Rudabánya esetében a Kazincbarcikai Többcélú Kistérséghez való tartozás jogszabályhoz kötött, a fejlesztéseit, pedig a jogi lehetőségek teljes kihasználásával érdekalapon határozzuk meg.

Ennek az elhatárolásnak a gazdasági előnyök és hátrányok mérlegelése, és a közös múlt néhány évtizede ad értelmet.

Az Uniós programokban mindenképp előnyt élveznek azok a projektek, amelyek az összefogáson, a partnerségen alapulnak, az érdekek mentén nagyobb közösség céljait valósítják meg.

A fejlesztési elképzelések között erre jó példa lehet az e-közigazgatás, e-önkormányzat megteremtése, kiépítése. Ugyancsak fontos szerepet játszhat a község életében a települések közötti összefogás, az értékteremtő közhasznú munkák közös szervezése.

II. 6. A települési önkormányzat saját gazdálkodásának elemzése

II.6./a. A vagyongazdálkodás külső pénzügyi háttere, mint a fejlesztési programok finanszírozásának külső alapja (pályázatok, hitelek)

A település a működéséhez, a kötelező és átvállalt feladatok ellátásához a minimálisan szükséges pénzügyi forrásokkal rendelkezik. A fejlesztésekhez szükséges pályázati támogatások a projektek megvalósításához szükségesek lesznek, ezek elnyerése érdekében az Önkormányzatnak minden projekt esetében pályáznia kell.

Az Önkormányzat a fejlesztések megvalósításához valószínűleg hitelek felvételére nem szorul majd, azért sem mert, azok a támogatások, amelyek első sorban jöhetnek számításba, igen csekély önrészt igényelnek, sőt bizonyos feltételekkel az önrész is kiváltható, hazai forrású pályázatokkal pótolható.

II.6./b. A saját pénzügyi források alakulása, mint a fejlesztési programok finanszírozásának belső alapja (saját bevételek – helyi adók)

Rudabányán az egy főre eső éves adóbevétel nem éri el az 1700 Ft-ot, az Önkormányzat bevételeinek átlagosan csak 8-10.-%-a származik a helyi adókból. Ezek országos összehasonlításban is igen szerény adatok. Azt a következtetést engedik meg a tervezésben ezek a számok, hogy csak bizonyos, kisebb értékű fejlesztések valósíthatók meg önrészből is, de -az előbbiekben leírt vélemény szerint, - az uniós és hazai forrású pályázati támogatásokhoz szükséges önrész minden esetben biztosított lesz.

II.6./c. Az önkormányzat vállalkozásbarát arculata, mint a saját pénzügyi forrásteremtés legfőbb támasza

Az Önkormányzatnak ahhoz, hogy az előbbiekben bemutatott bevételt egyáltalán elérje, már ahhoz is különös aktivitást kellett mutatnia. A jövő biztonságának megteremtése elengedhetlenné teszi azonban, hogy a helyi vállalkozókkal kapcsolatban, a jövőben gyakoroljanak pozitív, motiváló magatartást, segítsék a

helyi vállalkozásokat információval, adminisztratív könnyítésekkel, a pályázati lehetőségek megismertetésével.

Ezen az ösztönző hozzáálláson keresztül törekedjen arra az Önkormányzat, hogy a kisebb vállalkozások is legyenek adófizetésre képesek, hosszú távon legyenek képesek hozzájárulni a településük gazdagodásához.

III. Helyzetértékelés, stratégiaalkotás a fejlesztési lehetőségek és célok feltárása, megjelölése.

A tervezői munkát megelőzte a lakossági vélemények megismerése. Ez két ütemben folyt, az egyiket a tervező, a másikat helyi önkéntesek, civil szervezetek készítették, de a feltett kérdések ugyan azok, konkrétan, **az alábbiak** voltak:

1. Sorolja fel, lehetőleg az Ön fontossági sorrendjében, azokat a körülményeket, amelyekről úgy gondolja, hogy az Ön településének ezek a legfontosabb erősségei, olyanokat, amelyekre Önöknek akár befolyása is lehet!
2. Sorolja fel, ugyanígy, fontossági sorrendben, azokat a körülményeket, amelyeket úgy ítél meg, hogy azokban a településnek lehetőségei rejlenek, olyanokat, amelyek léteznek, de nem Önöktől függenek, nincs rájuk befolyásolási lehetőségük.
3. Sorolja fel, az előbbi módon azokat a szempontokat, amelyeket a település szempontjából gyengeségnek tart, kiaknázatlanok, nem kerültek még előtérbe, de volna, lehetne rá befolyásuk, hatásuk.
4. Végül, mit tart olyan tényezőknél, amelyek a település helyzetét, fejlődését akadályozhatják, vagy a jövőbeni terveiket veszélyeztethetik.
5. Továbbá, jelöljön meg olyan területeket a helyi élet bármely vonatkozásában, ahol Ön szerint a következő években be kell avatkozni, változtatni kell, olyan tevékenységeket amelyek Ön szerint fejlesztésre szorulnak.
6. Az előbbi szempontnak megfelelően próbáljon meg nevesíteni úgynevezett stratégiai, tehát hosszú távú, tartós hatású, a településfejlődésének lényegét érintő célokat, amelyeket 2013-ig föltétlenül el kívánna érni.
7. Nevezzen meg néhány olyan konkrét fejlesztési célt, amiről úgy gondolja, hogy pályázatok útján elnyert pénzek segítségével a Községe valóban előbbre jutna. Ezt a kérdést szintén az élet bármely fontos területére vonatkozóan válaszolja meg.

A kérdésekkel megkeresett emberek száma kb. 80 volt és összesen 12-14 értékelhető válasz érkezett be.

A tervezőhöz érkezett válaszokban a véleményt közlő, elképzeléssel rendelkező polgárok levelükben kifejtették az egyes pontokhoz kapcsolt mondandójukat. Ezt feldolgoztuk és a SWOT analízisben válaszadásként értékeltük.

A civilek által összegyűjtött, beérkezett válaszokat „vágatlanul” megkaptuk, vagyis az egyes kérdésekre címszavakban, tőmondatokban érkeztek probléma megjelölések.. Az adott észrevételeket, a megoldásra váró probléma említésének gyakorisága szerint súlyoztuk, az említések sorrendjében értékeltük. Ezt a listát, így szintén a SWOT analízisben válaszként tudtuk hasznosítani, azt az említés gyakoriságának figyelembe vételével vettük figyelembe, válogattuk ki a fejlesztési koncepcióhoz használható igényeket, célokat, fejlesztési célterületeket.

Azokat a szempontokat, amelyeket nem lehet a nagyközségi gazdaságfejlesztés szempontjából értékelni, illetve egyenesen rasszista megnyilvánulások, kénytelenek voltunk kihagyni. Ilyenek voltak például azok a válaszok, amelyek az emberek gondolkodásmódjával, a Hivatal működésével, a politikai hozzáállással, az idegen betelepülőkkel, a magántulajdonok felülvizsgálatával, a gyermekek iskolakerülésével, a szociális segély mértékével, a helyi születésszabályozással, a lakosság összetételének javításával, a romák más településre történő kitelepítésével foglalkoztak.

Az 1. kérdésre adott válaszok között a tanulmány vizsgálati részében bemutatottakkal összhangban a legfontosabb, leggyakrabban említett problémák az alábbiak:

Hogy vannak hasznosítható ipari létesítmények, és hagyományos ipari szakosodás, hogy a vasútállomás kihasználatlan területei ipari fejlesztésre alkalmasok lennének. Jelentős említése van a mikrotérségi szerepkörnek. A leggyakoribb említés az idegenforgalom fejlesztéssel, a helyi természeti adottságok, az épített értékek bemutatthatóságával, a helyi hagyományok említésével, felsorolásával, a sportolási lehetőségekkel, az intézményhálózat fejlesztésével kapcsolatos.

A 2. kérdésre adott válaszok: a turizmus, idegenforgalom fejlesztéssel, a munkahelyteremtéssel, a foglalkoztatási helyzettel, a funkció nélküli épületek hasznosíthatóságával, új vállalkozások letelepítésével, a belterület rendezésével, a

közlekedési infrastruktúrával, a természeti és kulturális adottságokkal foglalkoznak.

A 3. kérdésre adott válaszok: az önkormányzati befektetések ösztönzésére, az idegenforgalmi infrastruktúra fejlesztésére, a település mikrotársadalmi szerepkörére, a turisztikai idegenforgalmi lehetőségekre, a mezőgazdasági hasznosítású területek adottságaihoz igazodó használatára, a települési infrastruktúra fogyatékosaira, a bentlakásos idősök otthonának hiányára, a szakképzettséggel kapcsolatos fogyatékosokra, a foglalkoztatási lehetőségek hiányára koncentrálnak.

A 4. kérdésre adott válaszok: az elvándorlásra, elöregedésre, munkanélküliségre, a leszakadó társadalmi rétegek számának növekedésére, a pályázati lehetőségek kihasználására, a tőkeszegény mikro - és kisvállalkozások fejlesztésére, a működő tőke beáramlásának segítésére, a települési infrastruktúra, közte a szennyvíz hálózat nem megfelelő működésére hívják fel a figyelmet.

Az 5. kérdésre adott válaszok: a népességmentő intézkedések elindítására, a felnőttképzés biztosítására, a település belső és külső infrastruktúra, főként idegenforgalmi célú fejlesztésére, a munkahelyteremtés szükségességére, a szociális munka hatékonyságának növelésére, a szolgáltatások bővítésére koncentrálnak.

A 6. kérdésre adott válaszok: a műszaki és települési infrastruktúra fejlesztésre, a szolgáltatások, különösen az idősokkal kapcsolatos gondoskodásra, az idegenforgalmi piacutató, marketing és fogadóképesség javítására, a munkahelyteremtésre, az oktatás fejlesztésére, a vállalkozások betelepítésére, „tüzép” telep és benzinkút építésére, társas vagy magán lakások építésére alkalmas területek kialakítására tesznek javaslatot.

A 7. kérdésre adott válaszok: az egészségügyi, közművelődési intézmények állapotára, a vidékfejlesztési programokban való részvételre, turisztikai kiadványok megjelenítésére, a turisztikát szolgáló ellátás fejlesztésére, szálláshelyek létesítésére, a felnőttoktatásra, a külterület környezeti állapotára, az

uszoda újraindítására, a játszóterekre, a belterületi megjelenés színvonalának javítására hívják fel a figyelmet.

A következtetések levonásánál az értelmezhető, **a stratégiába illeszkedő szempontokat igyekeztünk** külön kezelni, kiemelni és a programalkotás során **hasznosítani**. A SWOT analízis és a cél meghatározás tehát így készült.

Rudabánya Nagyközség Önkormányzata úgy határozott, hogy kezdeményezi a település **várossá nyilvánítását**, ehhez elkészítették a pályázati anyagukat. Ebben a **kezdeményezésben** megfogalmazták a fejlesztések irányát és területeit, melyek teljes **összhangban vannak ennek a tanulmánynak a következtetéseivel**. Ennek megfelelően az alábbi célkitűzések fogalmazódtak meg:

Helyes, hogy az önkormányzat pályázati aktivitása magas, helyes, hogy igyekszik minden lehetséges külső forrás megszerezni, minden lehetséges támogatásért pályázik.

A pályázatok előkészítettsége jó, hiszen a várható projektek előkészítéseként elkészültek tervek és tanulmányok., ezek a következők:

- Az általános iskola és óvoda telephelyeinek összevonása és teljes körű felújítására
- Az Arany J utcai orvosi rendelő komplex akadály-mentesítésére
- A külterületi illegális kommunális hulladéklerakó rekultivációjához
- József Attila utca burkolat felújítása
- Belterületi vízrendezési tervek az északi lakóterületre, a Rózsavölgy utcára vonatkozóan
- Az Ormos patak zárt szelvénybe helyezése, fölötte parkoló építése tárgyában
- A művelődési ház elektromos felújítása érdekében
- A 300 adagos konyha kialakítására, a helyi tömegétkeztetésre és vendéglátásra.

A helyi költségvetési forrás, ha nehezen is de biztosítható a projektek megvalósításához, különösen azért, mert a megcélozható pályázati források 90%-

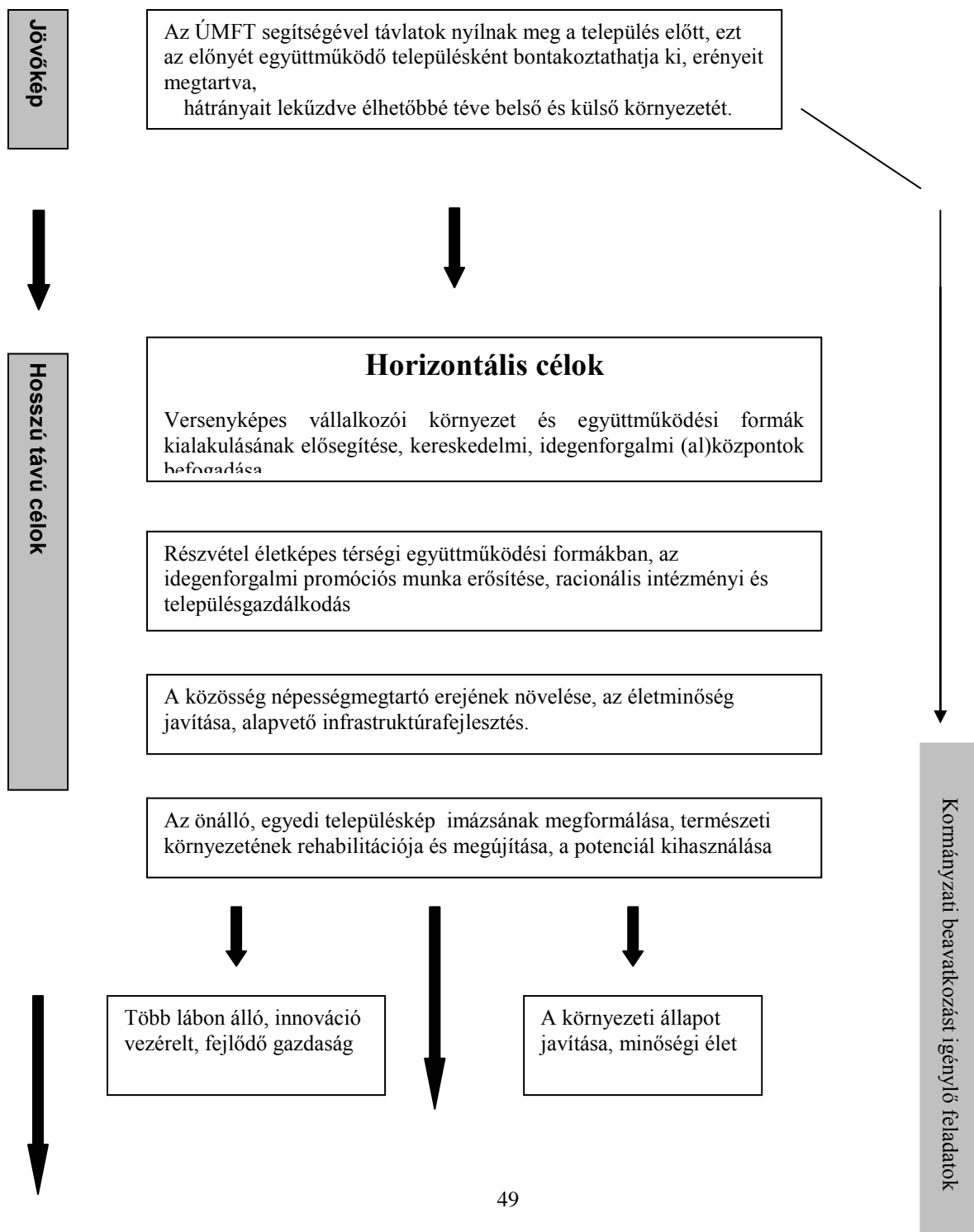
os támogatási intenzitással járulnak hozzá a helyi célok megvalósulásához, a hiányzó önrész más forrásból is biztosítható.

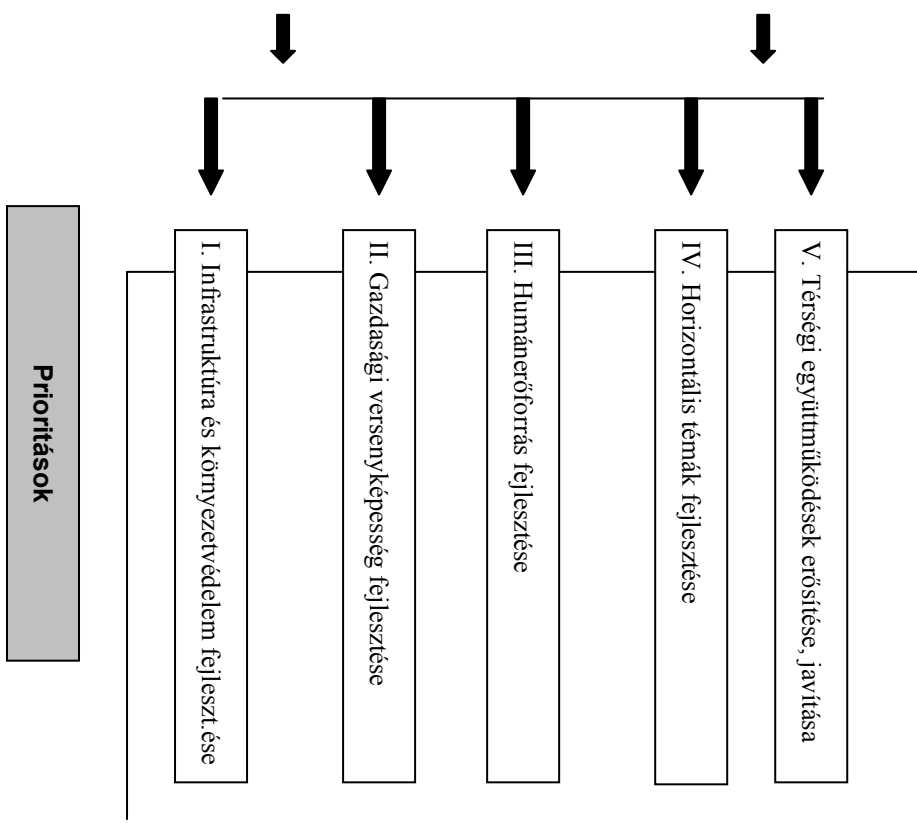
A SWOT elemzés

BELSŐ BEFOLYÁS	Erősségek	Gyengeségek
	<ul style="list-style-type: none"> • A település közúton több irányból közelíthető meg • A településen teljes körűen kiépített a közműhálózat, a települési és vállalkozó infrastrukturúra • Teljes körűen kiépített a belterületi úthálózat • A 26-os számú főúthoz viszonylag közel fekszik a falu • A Miskolc-Ózd vasútvonal relatíve közel fut a faluhoz, azzal létezik kapcsolata • Városi rangú települések-10-15 km-re található • Jelentős ipari vállalatok működnek a kistérségben • Rendelkezik felhalmozott ipari , bányászati szaktudással, és képzett emberekkel is • Az oktatási, szociális, egészségügyi alapellátás helyben biztosított • vannak bemutatható értékei, nevezetességei, kiaknázható idegenforgalmi adottságai. • Az Aggteleki Nemzeti Park barlangjainak, természeti értékeinek közelsége • Bel és külterületi fejleszhető ingatlanok nagy száma. 	<ul style="list-style-type: none"> • A település közúton csak rossz minőségű utakon közelíthető meg • A falu be van szorítva a dombok közé, a völgy végébe, a főút és a vasút 15 km-re érhető el • A vasúti személyszállítás a kihasználatlanság miatt szünetel • Az autópálya Miskolcig tart, elérése kb. 40 km, onnan rosszak a közlekedési viszonyok • A kistérségi ipari háttérrel a BC és vállalatainak túlsúlya, egyoldalúsága jellemzi • A lakosok között nagy az alacsonyan iskolázottak, képzetlenek aránya • Nagy a munkanélküliség, nagy az inaktív aránya, nagy a hátrányos körülmények között élő családok száma. • Nincsen, vagy alig van beruházásra alkalmas saját területe a községnek • Kicsi az internetezőők száma a lakosok között • Gyenge a civil szervezetek aktivitása, passzív a lakosság a közösségi munkákban • A település népessége elöregedőben, csökkenőben van

KÜLSŐ HATÁS	Lehetőségek	Veszélyek
	<ul style="list-style-type: none"> • A fejlesztésekhez szükséges önrésszel, pénzügyi háttérrel az Önkormányzat korlátozottan, de rendelkezik • Az uniós források, az operatív programok biztosítanak támogatást a fejlesztési elképzelésekhez • a térségben aktívak a külső befektetők is • a községben kiépített az infokommunikációs hálózat, van szélessávú internet is • Sok lehetőség rejlik a kistérségi együttműködésben • az Önkormányzat maga kezd fejlesztésekbe, beruházásokba a saját ingatlanain • A helyi kisvállalkozások bevonása egyes projektekbe • A település alközponti szerepe megmarad a jövőben is • Rudabánya elnyeri a városi rangot • Csatlakozás az Aggteleki Nemzeti Park kínálta programokhoz • A vasúti összeköttetésben rejlő lehetőségek jobb kihasználása 	<ul style="list-style-type: none"> • Valamilyen oknál fogva tartósan stagnálnak, vagy csökkennek a település bevételei • Nem aktivizálódnak a kisvállalkozások, nem bővül tevékenységi körük • Nem jelennek meg új befektetők a térségben • Nem csökken érezhetően a munkanélküliek, inaktívak aránya • Hosszabb távon is segélyekre szorulnak, munka nélkül maradnak az iskolázatlan emberek. • Folytatódik a népességcsökkenés, az elvándorlás a városok felé • A település nem integrálódik, nem találja meg a helyét a kistérségi együttműködésben. • Előkészítetlen, szakmailag nem megalapozott fejlesztésekbe kezdenek, fektetnek eszközöket. • Az elnyert támogatások felhasználása nem a célnak megfelelően kerül felhasználásra. • Erősödik a településen a szegregáció iránti igény, nő a kisebbség iránti ellenszenv.

A helyzetelemzés alapján felállított jövőkép, a horizontális és a hosszú távú célok és a prioritások összefüggései láthatóak az alábbi ábrán.

III.1. A helyi humán infrastruktúra, és bázisának fejlesztési lehetőségei, beavatkozási területei.

III. 1./ a. Az általános iskola épületének átfogó korszerűsítése.

Cél:

Az általános iskola az elmúlt évtizedekben a szükséges karbantartási munkáktól eltekintve nem esett át komolyabb korszerűsítésen. A fejlesztésre azért van szükség, hogy az épület műszaki paramétereiben és funkcionálisan is megfeleljen a mai igényeknek, az itt tanuló gyermekek és itt oktató pedagógusok, és az itt dolgozó személyzet munkakörülményei a nagyobb településeken élőkével azonos szinten legyen, ne jelentsen hátrányt az, hogy itt oktat, tanul, dolgozik a helyi lakos.

Indoklás:

Az épületen belül nincs önálló iskolai könyvtár, klubszoba, felújításra szorul a tanuszoda, nagyon sokba kerül az épület elavult gázkonvektoros fűtése, azért is sokba kerül, mert korszerűtlenek a nyílászárók is.

Célcsoport:

Elsősorban a gyerekek, a tanárok és a műszaki személyzet, tágabban a falu közössége,

Várható hatások:

Ezeknek a felsorolt fogyatékoságoknak a kiküszöbölése, növeli az iskola tekintélyét, értékét, jobb egészségesebb munkakörülményeket teremt, csökkenti a fenntartásra fordított összeget, képes az épület befogadni a szomszédos falvakból érkező gyerekeket, a megtakarítások lehetővé tesznek újabb fejlesztéseket akár az intézményben, akár a településen általában.

Források:

Erre a fejlesztésre az ÉMOP biztosít forrást, a közoktatási intézmények korszerűsítése prioritás keretében, valószínű, hogy a pályázatot már 2007-ben el is kell készíteni.

III. 1./b. Az I. számú óvodában a nyílászáró cseréje, és egy óvodai tornaterem kialakítása.

Cél:

Az óvodai nevelés körülményeinek javítása, a gyerekek egészségi állapotának megtartása, edzettségük növelése, a mozgáskultúrájuk fejlesztése. Az egészséges, és energiatakarékos óvodai munkahely megteremtése.

Indoklás:

Az óvoda épületén még a régi nyílászárók vannak, melyeknek a hőszigetelése nagyon rossz, ez nagy többlet energiaköltséget ró a fenntartó Önkormányzatra, a rossz szigetelés veszélyezteti az ott órákon át tartózkodó gyerekek egészségét. Nincs az épületben olyan terem, ahol a torna foglalkozásokat le lehetne bonyolítani, így rossz idő esetén kénytelenek az óvónők vagy elhalasztani a foglalkozásokat, vagy egészségtelen, veszélyes körülmények között tartják meg azokat.

Célcsoport:

Az óvodások a velük foglalkozó szak- és kiegészítő személyzet, tágabban a falu közössége, mert már a kis gyerekek szintjén is megvalósul az esélyegyenlősége a településnek.

Várható hatások:

Csökken az intézmény fenntartási költsége, egészségesebb elhelyezési és munkakörülmények jönnek létre, csökken a települési hátrány, több oldalú fejlesztés esélye nyílik meg a kis gyerekek nevelése terén.

Források:

Erre a fejlesztési célra az iskolával együtt az ÉMOP-ban, illetve más esélyegyenlőséget kiegyenlítő programokban –TÁMOP- lesz fejlesztési lehetőség

III. 1./ c. A Művelődési Ház elektromos és hangtechnikai rendszerének felújítása, cseréje.

Cél:

Az intézmény biztonságos és energiatakarékos működésének biztosítása, a rendezvények, műsorok színvonalának emelése.

Indoklás: Az elektromos és hangrendszer egyidős az épülettel, így elavult, rossz határfokkal, balesetveszélyesen működik, a hangtechnika nem elégíti ki a mai igényeket, színvonalas előadásra alkalmatlan.

Célcsoport: Elsősorban a település lakossága, az ott dolgozók, másodsorban a község költségvetése.

Várható hatások:

Csökken az energia felhasználás, nő a személy és vagyonbiztonság, javul a közönség közérzete, nagyobb élményben részesül a közönség.

Források:

A vidékfejlesztésre, a kulturális intézmények fejlesztésére vonatkozó operatív programok.

III.1./ d. Emlékház, helytörténeti kiállítás kialakítása

Cél:

A népesség kulturális szintjének, helyi kötődésének megtartása, főként emelése, a lakóhelye iránti elkötelezettségének növelése, a meglévő építészeti érték védelme, értelmes funkcióval a fennmaradásuk biztosítása. A helyben gyűjtött emlékek bemutathatóvá tétele.

Indoklás:

Helyben már van összegyűjtve kiállítható anyag, a hely történetét reprezentáló emlék, de a fellelhető kiállítási tárgyak nincsenek rendezve és bemutatva. A településnek van erre a célra vásárolt ingatlana is.

Célcsoport:

A helyi lakosság egésze, és az ide érkező látogatók, vendégek.

Várható hatások:

Az épület állandó tartós funkciót kap, megőrzése karbantartása biztosított lesz. A kiállítás segíti a kulturálódást, a képzést, a tájékozódást, valamint erősíti a helyi kötődést, az identitástudatot.

Források:

Főként hazai, és regionális forrásokkal lehet kiegészíteni az Önkormányzat saját vagyoni részét és pénzét, ezek eldöntése a projektek tervezésekor válik esedékessé. A TIOP-ban egyes részfeladatokra biztosan lesz pályázható pénz.

III. 1. / e. Az új munkahelyek megjelenését segítő, és közvetlen munkahelyteremtő beruházások ösztönzése, a helyi vállalkozások esélyeinek javítása.

Cél:

A helyi foglalkoztatás bővítése, a munkanélküliek számának csökkentése, a vállalkozások eredményességének javítása, a fizetőképeség javítása, az adófizető képesség emelése.

Indoklás:

A településen sok ember nem talál helyben munkát, a helyi vállalkozások nem képesek több embernek munkát adni, üzleti eredményük nem teszi lehetővé sem a technológiai megújulást, sem a foglalkoztatottak számának bővítését. A vállalkozások egy része nem vagy alig járul hozzá a település fenntartásához, fejlődéséhez.

Célcsoport:

A helyi munkát kereső polgárok és a helyben működő vállalkozások, valamint a Rudabányán letelepíthető gazdasági társaságok, egyéni vállalkozások..

Várható hatások: A következő időszakban nő a vállalkozások száma, nő a foglalkoztatottak száma, nő az Önkormányzat bevétele.

Források:

Az Önkormányzat biztosítson minden feltételt ahhoz, hogy a vállalkozások száma nőjön, és a vállalkozók hozzáférjenek a pályázásukhoz szükséges minden információhoz. A GOP-ban vannak és lesznek kimondottan a vállalkozásfejlesztéseket támogató pályázati források, ezen kívül a régió prioritásai között az ÉMOP is kínál pályázati lehetőségeket a vállalkozói, az önkormányzati, a TÁMOP pedig a civil szférának is.

III. 1./ f. A képzetlen, vagy alacsonyképzettségű emberek képzésének segítése, akár helyi akár idegen kezdeményezések felkarolása, a lehetőségekhez való hozzáférés támogatása.

Cél:

A helyi foglalkoztatás bővítése, a munkanélküliek számának csökkentése

Indoklás: A munkanélküliség legfőbb oka a megfelelő szakképzettség hiánya, az alacsony iskolázottság.

Célcsoport:

A munkajövedelem nélkül élők, az elhelyezkedni hosszú ideje képtelen emberek, ezek családja.

Várható hatások:

Amennyiben különböző programokba sikerül a célcsoport érintettjeit bevinni, ott eredményt elérni, javul az esélyük, hogy helyben vagy a környéken tartósan foglalkoztathatóvá válnak, így pozitív mintát adnak a környezetükben, segélyezettből adófizetővé válnak, nő az egyéni fogyasztásuk.

Források:

Az Önkormányzat biztosítson minden feltételt ahhoz, hogy az érintettek minden információhoz hozzájussanak, segítse, hogy a képzéseken részt tudjanak venni, a foglalkoztatás bővítéssel kapcsolatban a TÁMOP és a GOP kínál pályázati lehetőséget uniós támogatással, a regionális operatív célok között az ÉMOP is segítségünkre lehet. De ezen a téren hazai, kormányzati pénzek is hozzáférhetőek lesznek: pl. Ofa pályázatokban.

III. 1. / g. A magasabban képzett emberek megtartása, újak letelepedésének ösztönzése, elősegítése.

Cél:

A meglévő humán kapacitás megtartása, lehetőség szerinti bővítése.

Indoklás:

A lakosság előregedőben és fogyóban van. Csak a jól képzett emberekkel lehet egy település fejlődését biztosítani, menedzselni.

Célcsoport:

Az önkormányzat, és a lehetséges munkavállalók, lakhatási lehetőséget keresők.

Várható hatások:

Javul a település korösszetétele, nő a nagyközség bevétele, növekszik a tenni akaró és tudó emberek száma.

Források:

Kis költségű programként ez kizárólag a helyi önkormányzat feladata, összekapcsolva például, a lakóterület bővítés, a munkahelyteremtő programokkal.

III.1. / h. A kulturális, sport tevékenységek és közösségi rendezvények közvetlen támogatása, a teniszpályák felújítása.

Cél:

A lakossági igények kielégítése a szabadidős és sport tevékenységek gyakorlásában

Indoklás:

Ezek nélkül nincs közösség, nincs, vagy gyenge a településnek a megtartó ereje, edzetlenek maradnak a fiatalok. A teniszpályáknál nincs szociális épület, 4 pálya állapota már nagyon rossz, nincs megoldva a pályák vízelvezetése. A környéken nincsenek teniszpályák, felújításuk növelheti a település iránti érdeklődést a turisták és a környékbeli lakosok részéről is.

Célcsoport:

Az egyéni kezdeményezésre hajlandó, és képes lakossági öntevékeny csoportok, sportolni vágyók, környékbeli lakosok és kirándulók, turisták.

Várható hatások:

Szinten marad és javul a kohézió a helyi lakosság körében, erősödik a lakóhely iránti hűség, a vezetők iránti bizalom, több ember tud kulturált, higiénikus, biztonságos körülmények között, helyben sportolni, bevétel keletkezhet abból, ha nem csak a helyiek veszik igénybe a szolgáltatásokat.

Források:

TIOP, ÉMOP és kisebb hazai pályázatok / NCA, MOBILITÁS, MECÉNÁS stb./, és önkormányzati vagyoni források, társadalmi részvétel.

III. 1. / i. A helyi tájékoztatás formáinak, szerkezetének kialakítása, véglegesítése, a rendszer folyamatos működtetése.

Cél:

Hogy a lakosság minél szélesebb köre legyen tájékozott a helyi ügyekben

Indoklás:

Sem a fejlesztések, sem a hétköznapi problémák nem nélkülözhetik a lakosok beavatottságát, a szükséges ismeretek hozzáférését.

Célcsoport:

A lakosság egésze, az írott és elektronikus eszközök szerkesztői, működtetői.

Várható hatások:

Élénkül a helyi közösség részvétele a helyi ügyekben, vita alakulhat ki egyes döntések előtt, a vezetők több szempont figyelembe vételének dönthetnek. Létrejön, és interaktív módon működik a helyi internetes portál, és valamilyen helyi lap is szolgálja a cél elérését.

Források:

A kiépítéséhez lehetséges hazai forrás elnyerése, de alapvetően önkormányzati forrást igényel a megvalósítás.

III. 2. A helyi versenyképes gazdaság szerkezeti megújítása, teljesítményének élénkítése, a fejlesztési lehetőségek feltárása, a beavatkozási területek ismertetése.

A címben jelzett fejlesztési terület, a gazdaság versenyképességének fejlesztése, település adottságai által évtizedek óta meghatározott, **olyan prioritás**, melyet a helyzetfeltárásunk és a helyzetelemzésünk is igazolt. Ez a prioritás is a helyzetelemzésre épülő jövőképből és a horizontális célokból fogalmazható meg, onnan vezethető le.

Ez a prioritás is- miként a következők- **stratégiai intézkedésben** ölt testet, kijelölve ez által a település középtávú céljait és az ahhoz szükséges tevékenységet.

Az egyes stratégiai intézkedéseket egységes szerkezetben fogalmazzuk meg, az alábbiak szerint: *Cél, Indoklás, Várható hatások, Célcsoport, Források.*

Rudabánya esetében a helyi vállalkozások stabilizálása, a vállalkozások számának növelése, strukturális többszínűségük fokozása, a vállalkozások motiválása újabb fejlesztésekre az elrendő, általános cél. Bár a településen közel 50 vállalkozás működik, ezek több mint 90 százaléka mikro vagy kisvállalkozás. A település érdeke, hogy ezek a vállalkozások fejlődjenek, bővüljenek, melléjük újak csatlakozzanak. Az intézkedés által érintettek köre a működő helyi vállalkozások, a település önkormányzata, a fejlesztési területet kereső külső vállalkozások, a fejlesztések által munkához jutók, azok családjai.

Az elemzésekből, a helyzetfeltárásból világosan látszik, hogy Rudabánya fejlődésének meghatározó eleme tehát továbbra is, a helyi gazdaság fejlesztése, azon belül a többszínűség megteremtése. A fejlesztések bázisa továbbra is a több évtizedes ipari és bányászati kultúra, annak magas foka, a felhalmozott tapasztalat, szaktudás marad, de csak erre a hagyományra már nem lehet a jövőt alapozni, ezért kutatni szükséges az alternatívákat is.

Mint azt az elemző részben már bemutattuk Rudabányán más, hasonló nagyságú településektől, sőt az országos átlagtól is mérhetően alacsony számba vannak jelen vállalkozások. Létkérdés mind a település, mind a vállalkozások számára a

versenyképesség, a hatékonyság javulása, a műszaki, technológiai háttér fejlesztése, hiszen egy modern egészséges, innováció-orientált gazdasági szerkezettel tudnak csak komoly fejlődést elérni.

Rudabánya, mint település elsősorban abban érdekelt, hogy az itt működő vállalkozások gazdaságilag stabilak legyenek, üzletileg eredményt produkáljanak. Ezek a sikerek több foglalkoztatottat, nagyobb bért, és több befizetett adót jelentenek a falu számára, így növelve a helyi fizetőképességet.

A település vezetői tehát figyelemmel kísérik a helyi vállalkozások tevékenységét, lehetőséget teremtenek új vállalkozások megtelepedéséhez, részt vesznek minden olyan programban, amelyek a kistérség gazdasági mozgásaival összefüggésben vannak. Azáltal, hogy a leszakadókra figyelnek, a gyengébbeket segítik ötletekkel, megrendelések irányításával, pályázati útmutatással, az alsó vállalkozói szintet feljebb tolják, újakat is vállalkozásra ösztönöznek.

Közismert tény, hogy a település határában a gazdaságtalanságuk miatt bezárt bányák területén még évtizedekre elegendő ásványvagyon maradt felkutatva, de kitermeletlenül. Nem várható, de ki sem zárható, hogy akár néhány éven belül akad olyan vállalkozás, lesz olyan technológia, amely az ércbányászatot valamilyen kapacitással ismét lehetővé teszi, folytatni kívánja. A település aktív marketingje ezt előmozdíthatja. Például lehet felhozni, hogy néhány hónapja ugyanilyen helyzetből kezdtek,- már új technológiával- a Mecsekben olyan bányákat művelni, melyeket 10-15 éve zártak be. A befektető keresése nem kerül pénzbe, eredménye meg alapvető változást hozhat a település életében.

A település vezetői saját fejlesztési kezdeményezéseket terjesztenek elő,- nagyrészt jelen koncepció hatására, az ebben foglaltak figyelembevételével- így ezzel a gazdaság különböző ágazataiban generálnak vállalkozói fejlesztéseket, újításokat, beruházásokat, mindent, ami a fejlődést jellemzi, ami a projekt cél eléréséhez közelebb visz.

III. 2./a. A térség, közlekedési, és logisztikai funkciójának erősítése

Cél:

Csatlakozás a térségben folyó átalakulási folyamatokhoz, hogy Rudabánya gazdaságának, fejlődésének egyik meghatározó, hajtóerejévé váljon a logisztikai, alközponti tevékenység.

Indoklás

Rudabánya Kazincbarcikához viszonylag közel kerül el, de közel, 40 km-re van Miskolchoz is. A 26-os főközlekedési út, és a Miskolc-Ózd /Bánréve-Szlovákia/ vasúti vonal elérhető környezetében található, így vasúti kapcsolattal is rendelkezik. Ezt az elérhetőségi szintet kell fejlesztenie a település vezetésének úgy, hogy az eddig viszonylag távol álló környező településeket is képes legyen az eddigiekhez képest intenzívebben bekapcsolni a saját gazdasági vérkeringésébe is. Ezek a meglévő közúti és vasúti úthálózatok képesek új módon is összekapcsolni a településeket, a fuvarozási tevékenységet gazdaságosabbá teszik, ha a környék településeivel elérik az úthálózat fejlesztését.

Erre az újonnan aktivizált, teremtett adottságra építve egy akár résztulajdonosként Rudabánya érdekeltségbe is tartozó logisztikai központba jelentős elosztó és begyűjtő rendszerek építhetők ki a település közelében, legtávolabb is a Sajó mentén. Ezek feladata például az ipari és egyéb tevékenységek színvonalas kiszolgálására, ahol új szemlélettel, nagyobb üzleti forgalommal, bővülő foglalkoztatás is elérhető.

Célcsoport

Az önkormányzat, mint koordináló, résztulajdonos, beruházó

A projektben részt vállaló más, társ önkormányzatok

Logisztikai beruházók, meglévő és újonnan jelentkező vállalkozások

Várható hatások

Oldódik az egyoldalú gazdasági szerkezetből eredő feszültség

Nő az újonnan teremtett munkahelyek száma

Nő a logisztikai beruházásokhoz kapcsolódó beruházások száma, nő az általuk fizetett adó összege

Források

Vállalkozói tőkerészesedés, ÉMOP és GOP által biztosított források

III. 2./b. Tudományos innovációs potenciál és K+F tevékenységek fejlesztése

Cél

Az innovációs potenciál növelése a helyi gazdaságban is, kutatási és fejlesztési tevékenységek fejlesztésével, és így az innováció-orientált gazdaságfejlesztés támogatása, új szemlélet és kultúra meghonosítása, elsősorban a kistérségi együttműködésben.

Indoklás

Ez a fejlesztési cél a távlatosságot igyekszik megjeleníteni, hiszen ennek ma nincs vagy alig van bázisa a településen. Nem tudjuk azonban, hogy a jövő években milyen vállalkozások, milyen potenciállal jelennek meg Rudabányán és a kistérség közelebbi régiójában.

Célcsoport

K+F tevékenységhez kapcsolódó meglévő és új vállalkozások, civil szervezetek, szakemberek, valamint a helyi önkormányzat, mint koordináló szervezet

Várható hatások

A tudományos potenciál növekedése további vállalkozások letelepedését indikálhatja, új foglalkoztatási helyzetet és munkahelyet teremthet. A jól képzett szakemberek megtartó képessége javul a kistérségben. Növekszik a kutatóhelyek száma, a kutatási projektek száma, a K+F vállalkozások száma és a K+F beruházások száma

Források

Vállalkozói tőke és a GOP ilyen című prioritása.

III. 2./c. A szolgáltató szektor fejlődésének segítése

Cél

Rudabánya színvonalának fejlesztése, ezáltal új munkahelyek teremtése, a településen lévő fizetőképes kereslet helyben tartása.

Indoklás

A településen, mind a kereskedelmi, mind a termelő szolgáltatók és egyéb szolgáltatói szektor fejlettsége még nem éri el az elvárt színvonalat, ezért segíteni kell e terület dinamikusabb fejlődését. Szolgáltatási tevékenységek igényeinek megfelelő területek, ingatlanok biztosítása is szükséges.

Célcsoport

Szolgáltatói szektorban tevékenykedő vállalkozások

Várható hatások

A szolgáltatási szektor fejlődésével az itt élők életminősége javul, a szolgáltatások helyi igénybevételével a település gazdasága bővül, emellett a gazdaság egyoldalú jellege is oldódik. Nő a szolgáltatói szektorban tevékenykedő vállalkozások száma, a szolgáltatási beruházások száma, összege, a szolgáltatási szektorban dolgozók száma.

Források

A vállalkozói, befektetői tőke és a helyi önkormányzat hozzájárulása.

III. 2. /d. A klaszterizáció elősegítése és csatlakozás a kialakuló, majd a meglévő klaszterekhez

Cél

A település gazdasági szerkezetének átalakítása, olyan új, egymásra épülő gazdasági integrációk létrehozásával, amelyek elszakadást biztosítanak a jelenlegi egysíkú gazdasági szerkezettől. A cél elősegíteni ezeknek az integrációknak a létrejöttét.

Indoklás

A település jövőbeni kiegyensúlyozott gazdasági fejlődésének alapját egy több lábon álló gazdasági struktúra biztosíthatja. A településen új, vagy részben új iparágak megkapaszkodásának és megerősödésének lényegesen nagyobb az esélye amennyiben az egyes szereplők stratégiai szövetségben, klaszterekben működnek együtt. A település adottságait figyelembe véve első lépésként a környezettechnológiai, a másod és harmad-termék gyártó, újrahasznosító klaszterek létrejöttének elősegítése, ahhoz történő kapcsolódás hozhat eredményt.

Célcsoport

Új iparágak befektetői, helyi vállalkozások, klasztermenedzsment és vállalkozás-támogató szervezetek

Várható hatások

A település gazdasági és így foglalkoztatási struktúrája változik, a klaszterizációban rejlő előnyöket kihasználva, pedig a helyi vállalkozások versenyképessége javul. Nő a klaszterek száma és klasztertagok száma

Források:

A beruházó, társuló vállalkozások saját ereje, a GOP ilyen című prioritása, valamint a helyi önkormányzat fejlesztési célú ösztönző, vagy befektetői részvétele.

III. 2./e. Környezetgazdálkodási ipar fejlesztése

Cél

A fenntartható fejlődés szellemében egy olyan – részben új – iparág létrehozása a település környezetében, amelynek alapjai már megvannak, és így a hagyományos gazdasági szerkezet oldása, és versenyképes vállalatok létrehozása, betelepítése.

Indoklás

A BORSODCHEM-ben és a környező településeken már számos eleme megtalálható például a környezetgazdálkodási együttműködésnek (műanyag feldolgozás, szelektív hulladékgyűjtés és a másodlagos nyersanyag válogatása feldolgozása, természetes erőforrással üzemelő Hőerőmű stb.) és még több lehetőség is adódhat ezen a területen. A térségben felhalmozódott ipari szennyezések megszüntetése is alapot ad egy környezetgazdálkodási iparág létrehozásának.

Célcsoport

BORSODCHEM vállalatcsoport, befektetők, helyi vállalkozások, projektgazdák, az érintett munkavállalók

Várható hatások

A környezeti ártalmak megszüntetése javítja az életminőséget, vonzóbbá teszi a települést, az új iparág pedig oldja az egy ágazatra épülő gazdaságszerkezetet és versenyképesebbé teszi a gazdaságot. Új munkahelyek jelennek meg a környezetgazdálkodási iparban, nő a beruházások száma, összege, a vállalkozások száma, nagysága, foglalkoztatottak száma.

Források:

A beruházó, társuló vállalkozások saját ereje, a GOP, az ÉMOP és a KEOP ilyen című prioritásai, valamint a helyi önkormányzat fejlesztési célú ösztönző, vagy befektetői részvétele.

III. 2. /f. Befektetési feltételek javítása, a MÁV terület ipari fejlesztési övezetté alakítása.

Cél

Olyan befektetési feltételek létrehozása, amely a településen már meglévő befektetési lehetőségekkel együtt vonzó lehet a potenciális befektetők számára, és előnyt jelent a települések közötti versenyben.

Indoklás

A település jó lehetőséggel rendelkezik, /ipari kultúra, fejlett infrastruktúra/ azonban a befektető választásánál kieshet a település a célterületek közül, aminek oka a befektetési egyéb feltételek hiánya lehet. Az egyik legnagyobb hiányosság a megfelelő nagyságú és előkészített iparterület hiánya, és a befektetők kezelésének fejletlensége (egyablakos rendszer hiánya).

Célcsoport

Önkormányzat, földtulajdonosok, vállalkozásokkal foglalkozó szervezetek

Várható hatások

A lehetőségeknek és a feltételeknek köszönhetően növekedik a beruházások száma, fejlődik a gazdaság, és így az életszínvonal is. Várhatóan nő az új munkahelyek száma, a befektetések száma és nagysága

Források

A terület kialakításában, infrastrukturális fejlesztésben az ÉMOP forrásai, a helyi fejlesztések előmozdításában érdekelt önkormányzat közreműködése, vagyoni hozzájárulása, a beruházó vállalkozások saját tőkéje.

III. 2./g. KKV-k alapítási és működési feltételeinek javítása

Cél

A kis- és középvállalkozási szektor megerősítése a hagyományos gazdálkodáshoz történő ragaszkodás, gazdaságszerkezet egysíkúságának oldása, és egy egészségesebb, rugalmasabb vállalkezési összetétel létrehozása érdekében.

Indoklás

A település gazdaságszerkezete átalakításának fontos eleme a kisvállalkozások megerősítése és újak alakulásának elősegítése. Rudabánya egy vállalkozáshiányos térség része, ahol különösen az innovatív, technológia orientált és termelőszoigáztatást végző kisvállalkozások hiányoznak. A kisvállalkozások megerősítésének és fejlesztésének fontos hozadéka a munkahelyteremtés és a magasan képzett munkaerő térségben tartása.

Célcsoport

Önkormányzat, KKV-k

Várható hatások

A helyi kis- és középvállalkozások működési feltételei javulnak, nő a KKV-k száma, nagysága, a KKV-k foglalkoztatottainak száma

Források:

Az önkormányzat, a vállalkozások pénzügyi háttere, valamint a GOP és az ÉMOP támogatási forrásai.

III. 2. /h. Alternatív energiatermelés és felhasználás, a település energia és hőgazdálkodásának korszerűsítése

Cél:

A település közösségi infrastruktúrájának működtetéséhez szükséges és a lakossági magánfogyasztásban felhasznált energiamennyiség csökkentése, az alternatív energiaforrások előállításának és felhasználásának bevezetése a település gazdaságában.

Indoklás:

Az önkormányzati dokumentumok között és a képviselők megkérdezése során is többször előkerült az egyelőre, tizenöt éve álló hulladékégető építésének problémája.

A hagyományos technológiával épült lakások hőgazdálkodása, hőszigetelése a mai követelményeknek nem felel meg. A hagyományos lakóépületek, családi házak sem a mai szabványoknak megfelelő szigetelésűek. Rendelkezik a község olyan területtel, ahol a hulladékégető, áramtermelő bázis megépíthető, és olyan területtel is ahová akár energia erdő telepíthető.

Célcsoport:

Az önkormányzat és intézményei, a helyi lakosság, az esetleges beruházások külső szereplői

Várható hatások:

Mind közösségi, mind családi szinten csökken a felhasznált energia mennyisége, így csökkennek a költségek is mindkét szektorban. Jelentős csökkenés következik be a szennyezőanyag kibocsátásban. Az önkormányzat a beruházások üzembe helyezése után a megtermelt energiából, nyersanyagból, adóból bevételre tehet szert.

A beruházásokon munkahelyek teremődnek, a helyi emberek jövedelemre tesznek szert. A megtakarítások és a többletbevétel miatt nő a helyi fizetőképes kereslet.

Források: A vállalkozások, a helyi lakosok hozzájárulása, az Önkormányzat pénzügyi támogatása, vagy közvetlen részvétele, valamint pontosan még nem látható hazai támogatási források, GKM energiatakarékosági pályázatai, és az EKOP

III. 3. Településfejlesztés, a települési infrastruktúra továbbfejlesztése, a külső infrastruktúra bővítése.

III. 3. / a. A települést a környezetével összekötő utak átépítése. A két fejlesztési terület:

- 1. Összekötő út fejlesztése Felsőkelecsény és Felsőtelekes felé, az Aggtelek Nemzeti Park irányába.**
- 2. Kazincbarcika és Miskolc irányába közút korszerűsítése.**

Cél:

A település lassan, körben történő megközelíthetőségi állapotának megszüntetése, a szomszédos települések elérhetőségének javítása, az áru a szolgáltatások és a lakosok mozgatásának könnyítése, alternatív útvonalak kialakítása a turizmus elősegítésére.

Indoklás:

Rudabánya több irányból is megközelíthető, sőt vasútja is van, de az utak rossz minőségűek, keskenyek, a lakott területeken haladnak át, emiatt az áru és személyszállítás lassú, kényelmetlen. Ezen a helyzeten kíván ez a fejlesztési elképzelés változtatni.

Célcsoport:

Minden helyi lakos, mindenki, aki a településre érkezik, oda vagy onnan árut, szolgáltatást közvetít. A szomszédos települések lakói, akik az új alternatív megközelíthetőségnek köszönhetően más módon is elérhetik, vagy elhagyhatják falujukat, a térséget látogató turisták, akik, nagyobb kitérő nélkül kényelmesen járhatják be a környék nevezetességeit.

Várható hatások:

Az utak megépülésével, javításával nő a lakosság biztonságérzete, javul a lakosok komfortérzete. Rövidül az utazási, szállítási idő, csökken a járművek üzemanyag felhasználása, korszerűsödik több km út. Ez vonzóbbá teheti a falut befektetési és lakhatási célból is.

Források:

Települési önrész, a szomszédos települések hozzájárulása, GOP, KÖZOP, ÉMOP források.

III. 3./ b. A belterületi utak, járdák, csapadékvíz elvezető rendszerek felújításának folytatása, befejezése.

Cél:

Hogy a nagyközség minden belső útja és járdája jó minőségű burkolattal legyen ellátva, az ez irányú már megkezdett munka befejeződjön. Minden csapadékvíz elvezető árok elkészüljön, azok összeköttetése rendszere a végleges állapotban kiépüljön. Célterületek: Petőfi u. patak meder, Ady e. u. Ormos-patak medrének rendezése, Gvadányi J. u.- Temető út, Rózsavölgy út, és Kossuth u. csapadékvíz elvezetés, József A., Dobó, Zöldfa, Arany J., Bartók B., Kun B. utcák burkolat felújítása, valamint különböző helyeken járdák felújítása.

Indoklás:

A település az elmúlt évtizedekben nem fejlődött az elvárható mértékben, ezt a lemaradást már sok területen sikerült csökkenteni. Az elmúlt években az út, járda és vízelvezető ároképítés már haladt előre, de a hátralévő munkákat kell mielőbb befejezni. A belső utak korszerűsítésének befejezése hosszú távra megold egy eddig meglévő jogos lakossági igényt, az eddigi hátrányt megszünteti.

Célcsoport:

A még fel nem újított útszakaszokat használó népesség, a falu lakosai általában, az ide látogatók a letelepedni vagy vállalkozni szándékozó idegenek.

Várható hatások: Javul a lakosok közérzete, mert azt érzik, hogy a lakásaikat, telephelyeiket, a szolgáltatásokat ugyanolyan körülmények között érhetik el, mint a városi lakosok.

Az esély egyenlőtlenség megszűnik a helyi lakosok között is, hiszen mindegy lesz ki melyik falurészen, vagy utcában lakik, nő a biztonság a csapadékvíz által okozott veszéllyel szemben.

Források:

Az Önkormányzat saját fejlesztési forrásai, és az ÉMOP támogatási forrásai. Lehetséges még, az elmúlt évek, és a 2007 év gyakorlatához hasonló hazai forrás bevonhatósága is, TRFC, /TEUT/.

III. 3. / c. A település belső közterületi állapotának, megjelenésének javítása, a felújítási munkák folytatása

Cél:

Az eddig megkezdett munkák befejezése, a jelentősebb terek, közterületi egységek arculatának végleges kialakítása, az oda nem illő objektumok más helyre telepítése, átalakítása. Célterületek: Kossuth utcában támfal építése, Petőfi utcában kerítések helyreállítása, a vásártéri épületek Piactérre történő áthelyezése, az új Piactér kialakítása, a Központi tér kialakítása, Szabadság tér rendezése, buszmegálló építése, további irányító és intézményt jelölő táblák kihelyezése.

Indoklás:

A tervezések és a munkálatok már az előző években elkezdődtek, de a területek sokfélék, a kialakításukra vonatkozó elképzelések véglegesítése még nem fejeződött be. Ezeket a munkákat minden igényt kielégítően nem lehet elvégezni, de arra kell törekedni, hogy a nekik szánt, a közösséget szolgáló funkciót maradéktalanul betöltsék.

Célcsoport:

A település közössége, és az ide érkezők

Várható hatások: Kialakul egy olyan egységes arculatú központi terület a községen belül, amelyet mindenki a funkciójának megfelelően fő közterületnek, központnak lát, és érez, ahol közösségi eseményeket lehet lebonyolítani, amely kulturált megjelenésével otthonos képet mutat az itt élőknek, és a vendégeknek egyaránt.

Források:

Az Önkormányzat saját fejlesztési forrásai, és az ÉMOP, UMVP, TRFC-CÉDE támogatási forrásai. Lehetséges még, hasonlóan az elmúlt évek gyakorlatához hasonló hazai forrás bevonhatósága is. Az utcákra nyíló ingatlanok és üzletek tulajdonosainak dologi és pénzügyi hozzájárulása.

III. 3. / d. Közművesített telkek kialakítása építési és egyéb fejlesztési célra, eladó porták, régi házak megvásárlása, piacképesé tétele.

Cél:

A település alig rendelkezik olyan telkekkel, ahová új építkezéseket szervezhetne, irányíthatna. Igaz ez a lakóterületre és ipari, vállalkozási területekre is. Ezért az erre a célra alkalmas területeket közművesíteni kell a közösségnek, hogy lehetőséget teremtsen új vállalkozóknak, építkezőknek, újonnan letelepedőknek terveik megvalósításához. Célterület: Zöldfa utcában lakóövezeti telekalakítás.

Indoklás:

Vannak, bár szerény mértékben, a nagyközségben olyan területrészek, amelyek a fenti célból a fejlesztésbe bevonhatók, ezeknek a telkeknek a kialakítása, közművesítése fontos a cél eléréséhez. A megüresedő porták, régi házak közösségi megvásárlásával is a letelepedést és helyben maradást tudják segíteni. Ezeknek az ingatlanoknak a rendbetételével közösségi célt is szolgálhatnak, például önkormányzati bérlakás, vagy szociális lakásként. A jobb minőségű portákon akár vendégszállásokat is ki lehet majd alakítani.

Célcsoport:

Az építkezni akarók köre, a fiatalok, a lakásukat jobbra cserélni akarók, és az ide látogatók, vagy letelepedni szándékozók.

Várható hatások:

Például a Zöldfa utca folytatásával kialakul néhány új házhely, a régi, eladásra szánt házak tulajdonosai könnyebben eladhatják ingatlanjukat, az önkormányzat, pedig biztos lehet abban, hogy ezek az ingatlanok a település érdekeinek megfelelően, ellenőrzött módon lesznek a jövőben hasznosítva. A megszerzett vagyonnal a piacképes önkormányzati vagyon mennyisége is növelhető, amely vagyon később megfelelő kereslet esetén értékesíthető is. Vagyis egy közösségi érdekű befektetésként is felfogható ez a projekt.

Források:

Az Önkormányzat saját eszközeire kell ebben a fejlesztésben tervezni, és támogatnia kell az ilyen irányú magán kezdeményezéseket.

III. 3./e. A zártkerti ingatlanok és földterületek megközelíthetőségének javítása, a zártkerteket és földeket megközelítő úton szilárd burkolat létesítése.

Cél:

A zártkerti ingatlanok, mezőgazdasági földterületek jobb, biztonságosabb megközelíthetőségének elérése, a zártkerti ingatlanok komfortjának és hasznosíthatóságának fokozása, a tulajdonviszonyok rendezése.

Indoklás:

A képviselők javaslattal éltek erre a fejlesztési célra vonatkozóan, mely javaslatuk az érintett lakosoktól érkező igényen alapul. Az alapvető probléma, hogy az utak egy része magánkézbe került, így a közlekedés joga nincs biztosítva, nem szolgál közösségi célt. A kb. 300 telekből még 110-120 ma is használatban van.

Célcsoport:

Elsősorban a zártkerti telkeiket aktívan használók, valamint azok a földtulajdonosok, akiket az ingatlan használatában az akadályoz, hogy hiányoznak a megvalósítás céljaként megjelölt körülmények.

Várható hatások:

Gazdagszik a település azáltal, hogy nő a többcélúan hasznosítható külterületi részek aránya. A telkeiket elérni kívánók életkörülményében javulást jelent, hogy gyorsabban, biztonságosabban, kisebb energiaráfordítással jutnak ki a területükre. Az eddig ebben akadályozottak, is jobb körülményeket kapnak telkeik megközelítéséhez. Lehetnek olyanok is akik most kedvet kapnak a zártkerti területen valamilyen hasznos tevékenységhez, ott majd ők is pihenhetnek, termelhetnek, javíthatják a külterület környezeti állapotát. Kíméli a fejlesztés a belterületi utakat is azáltal, hogy, csökken a sárfelhordás, lassabban töltődnek az árkok, csökken a balesetveszély

Források:

A területtulajdonosok pénzügyi hozzájárulása, arányosan kiegészítve önkormányzati pénzzel. Erre a fejlesztési célra nem valószínű, hogy a tervezési ciklusban támogatási forrást is találunk majd.

III. 3. / f. Az utcai térfigyelő biztonsági rendszer kiépítése a belterület fontosabb részein.

Cél:

A belterület közlekedési biztonságának növelése, a közösségi vagyon őrzése, a biztonságérzet javítása, az általános személy és vagyonbiztonság feltételeinek javítása.

Indoklás:

A település vezetői és választott képviselői a cél elérésével is javítani kívánják a helyi emberek biztonság és így a komfortérzetét is. A rendszert egyszer kell kiépíteni és kis üzemeltetési költséggel hosszabb távon szolgálja a község érdekeit. A korszerűbb közvilágítás csökkenti a település energia és karbantartási költségét.

Célcsoport:

A helyi lakosság, a vendégek, az Önkormányzat, a kiépítést megvalósítók és az üzemeltetésben résztvevők köre.

Várható hatások:

Csökken a település közterein a szabály és törvénytörtés, javul a felderítési arány, nő a lakosság biztonságérzete. A kiépült rendszer egy magára adó település képét közvetíti a vendégek, az ide érkezők felé, ők is nagyobb biztonságban érzik magukat.

Források:

Az Önkormányzat részben saját erőből szakaszosan meg tudja valósítani a projektet, ehhez felhasználható külső támogatás, forrás, megjelenése egyelőre bizonytalan, TRFC/ TEKI, de várható pályázati támogatás mindkét célra, főként szakminisztériumok hazai forrásaival. / ÖTM/. A rendszer működtetéséhez meg vannak az eszközei a falunak.

III. 4. Turisztikai célú fejlesztések, a települési környezet és a külterületi ingatlanok fejlesztési, hasznosítási lehetőségei.

III. 4./ a. Erdőtelepítés, a már meglévő és a későbbiekben vásárolni szándékozott területeken, jóléti és energiatermelési céllal.

Cél:

A település külterületének hasznosítása általában a környezeti fenntarthatóság, konkrétan jóléti és haszonvételi szándékkal.

Indoklás:

Rudabánya külterületének jelentős részét az emberi tevékenység, főleg a bányászkodás jelentős mértékben érintette, állapotát lerontotta. A hagyományos mezőgazdálkodás háttérbe szorult, nagyrészt megszűnt. Ezt az állapotot kívánja megváltoztatni az Önkormányzat azzal, hogy használaton kívüli területet kíván erdővé alakítani.

Célcsoport:

Az erdőtelepítés, ápolás, művelés folyamatos emberi közreműködést igényel, ezért 10 éven keresztül sok munkát kell elvégezni, így jelentős foglalkoztatási lehetőséget jelent az alacsonyán iskolázott emberek, mint fő célcsoport számára. Célcsoport a község egésze, hiszen egészségesebbé válik a település környezete, valamint középtávon már bevétele is lesz a falunak az erdőben kitermelt faanyag eladásából.

Várható hatások:

Első tevékenységként az egyenként legalább 3 ha-os területek, több fázisban, több év alatt erdővé alakul. A tevékenység más hasonló adottságú helyeken folytatható, a tapasztalat és tudás már meg van, hasznosítható. A telepítéssel munkalehetőség keletkezik sok éven keresztül ez meg is marad. Javul a környezet állapota, gazdagszik a környék növény és állatvilága.

Források:

Az erdőtelepítést az ÚMVP támogatja, a szükséges önrésszel, a technikai előkészítés költségeivel az Önkormányzat rendelkezik

III. 4./ b. A zártkerti és egyéb külterületi, művelésből kivont, felhagyott területek hasznosítása állattenyésztési célból (juhtartás, mangalica disznótartás).

Cél:

A település külterületének hasznosítása általában a környezeti fenntarthatóság, konkrétan jóléti és haszonvételi szándékkal.

Indoklás:

Rudabánya külterületének jelentős részét az emberi tevékenység, főleg a bányászkodás jelentős mértékben érintette, állapotát lerontotta. A hagyományos mezőgazdálkodás háttérbe szorult, nagyrészt megszűnt. Ezt az állapotot kívánja megváltoztatni az Önkormányzat azzal, hogy használaton kívüli területeket kíván állattenyésztési célra felajánlani, használatba vonni, a legeltethető területeket juhok, és vagy mangalica disznók tartásával hasznosítani.

Célcsoport:

A falu közössége, mert ezzel a hasznosítással is gazdagszik a település, és az állattenyésztésben foglalkoztatott munkavállalók.

Várható hatások:

A legeltetett terület természetes fenntartása megoldódik, új érték, a piacon értékesíthető termékek keletkeznek. Emberek foglalkoztatása oldódik meg folyamatos munkavégzéssel.

Források:

A legelő előkészítését, a jószágok beszerzését, az épületek felhúzását és a munkaerőt kell finanszírozni. Ez egy összetett program, melyben a különböző tevékenységekhez külön-külön kell majd támogatási lehetőséget keresni, de a különböző munkafázisokhoz biztosan lesznek támogatások, egészen a termék piacra juttatásáig. Az önkormányzatnak a kezdeti lépéseket biztosan magának kell finanszíroznia.

III. 4./ c. Szabadidő és rendezvénypark szociális épületének kialakítása.

Cél:

A helyi emberek és a vendégek számára kialakítani egy olyan többcélú területet, ahol sport, és szabadtéri kulturális rendezvények lebonyolítására is lehetőség lesz. Ehhez szükség van kulturált szociális célú épületre is. A közösség összekovácsolása, az egészségmegőrzés a vendégek és helyiek programokkal, szórakozási lehetőséggel történő kiszolgálása érdekében épüljön meg ez az objektum.

Indoklás:

Most ilyen komfort nincs, de komoly lakossági, és kulturális igény mutatkozik rá. A rendezvénypark szolgáltatásaira nem csak helyi, hanem a kistérséget érintő rendezvények megtartásával kapcsolatban is mutatkozik igény.

Célcsoport:

A helyi közösség és az ide látogató vendégek, a rendezvények szervezői, résztvevői.

Várható hatások:

Nő a települési kohézió, javul a település külső megítélése, nő a tekintélye, több ember több időt tölt el Rudabányán.

Források:

Alapvetően helyi feladat, helyi forrást igényel, de bizonyos részfeladatok biztosan pályázhatóak lesznek, alapvetően, hazai forrásokból.

III. 4./ d. A meglévő bányató és a hozzákapcsolódó szolgáltatások bővítése, fejlesztése, kulturális és idegenforgalmi hasznosítása.

Cél:

A kikapcsolódási, kulturális, sportolási lehetőségek bővítése a helyi és turisztikai igények kielégítése.

.

Indoklás:

A tó Felsőtelekes közigazgatási területére esik, mivel az elmúlt években a tó, és környékének látogatottsága nőtt, az igény a bővítésre érzékelhetően jelen van, a fejlesztési ötlet régebbi keltű, már tervek is készültek melyek átgondolásra, kidolgozásra, pontosításra várnak.

Célcsoport:

A kirándulni vágyó emberek, helyiek és idegenek, vagy a horgászat kedvelői.

Várható hatások:

A települések összefogásán keresztül nő a partnerség előnyeinek kihasználása iránti igény, fokozódik a külterületi ingatlanok iránti érdeklődés, nő a terület relatív értéke, bővül a település idegenforgalmi portfóliója.

Források:

A beruházók hozzájárulása, az önkormányzatok pénze, kisebb támogatási lehetőség: pl. kulturális célú közösségi tér fejlesztésre /Mobilitás/ lehetséges.

:

III. 4./ e. A volt bányaterület rekultivációjának befejezése, távlatos hasznosítása.

Cél:

Az értéktelen használaton kívüli külterületi földek újra hasznosíthatóságának, új funkciójának megteremtése, a tulajdonviszonyok távlatos rendezése.

Indoklás:

A nevezett területeket a 90-es években privatizálták, és nagyjából részben rekultiváltak is. Ma haszontalanul állnak, termelésre, pihenésre, természetes megújulásra alkalmatlanok

Célcsoport:

A település közös érdeke, hogy a község határa rendezett legyen vonzereje nőjön, a tulajdonosok pedig hasznát lássák az ingatlanjaiknak.

Várható hatások:

A hatások csak hosszú távon értelmezhetőek, jelentőségük legalább annyira erkölcsi, mint tárgyas, ezért nehezen mérhető, mit jelent a helyi lakosnak, hogy a faluja határa rendezett. Több hektár rekonstrukciójáról, mentesítéséről van még szó, a veszélyek megszüntetésétől, a fák ültetéséig itt sok minden szóba jöhet.

Források:

Tájsebek megszüntetésére léteztek eddig pályázati források, de akkor kell ezt keresni, amikor a program időszerevé válik. A feladat első sorban a tulajdonosoké, egyébként a legtöbb munkát több kisebb részletben önkormányzati szervezésben, vagy közmunka programként is elkezdhetőnek tartjuk.

III. 4./ f. A parlagolt földterületek tagosítása, rekultivációja, természeti rehabilitációja környezetvédelmi célból.

Cél:

A külterületi környezeti, természeti állapotok javítása, a területek közcélú használhatóságának visszaállítása.

Indoklás:

Az elmúlt évtizedekben csak az ipari termelésre fordítottak figyelmet, a természeti adottságokat nem kímélték, azokat lestrapálták. Ezeket az állapotokat kell, az adottságok függvényében, minél inkább visszafordítani, a lehetőségek határain belül javulást elérni az érintett területeken.

Célcsoport:

Elsősorban a munkákat végzők köre, másodsorban a terület későbbi használói, például kiránduló, horgászó pihenni vágyó emberek

Várható hatások:

Emberek jutnak munkához, javul a környezet állapota, értékesebbé válik a térség is. Egyelőre nem határozott nagyságú terület rehabilitációja történik meg, de néhány hektár is sokat számít a pillanatnyi állapotokhoz képest.

Források:

Az Önkormányzat maga képes ezt finanszírozni, de nem zárható ki erre a célra pályázati lehetőség sem, elsősorban az UMVP-ben.

III. 4./ g. A szilárd kommunális hulladéklerakó rekultivációja, és utógondozása

Cél:

A külterületi környezeti, természeti állapotok javítása, a szennyezési forrás elszigetelése a területek jogszabályi előírásoknak megfelelő állapotba történő visszaállítása, a helyreállított állapot őrzése, utógondozása.

Indoklás:

Az elmúlt évtizedekben a kommunális hulladékot az akkori előírások szerint helyezték el, természeti adottságokat nem kímélték, azokat lestrapálták. Ezeket az állapotokat kell megszüntetni a bezárt lerakó területén, az adottságok függvényében, a lehetőségek határain belül javulást elérni az érintett területen.

Célcsoport:

Elsősorban a terület tulajdonosa, azután a község lakossága, a rekultivációt végzők köre, másodsorban a terület későbbi használói.

Várható hatások: A munkák eredményeként, csökken a lerakó területe, megszűnik a talaj és a felszíni, illetve felszín alatti vizek szennyezésének lehetősége, a tájban a gondozott, növényzettel benőtt terület esztétikailag illeszkedik majd a környezetéhez. Később a terület a környék növényzetével gazdagszik, spontán is erdősül majd.

Források:

Az Önkormányzat maga nem képes ezt finanszírozni, hiszen ennek a munkának a költségigénye 10 milliós nagyságrendű, ezért erre a célra pályázati támogatást, forrásteremtési lehetőséget kell keresnünk, elsősorban a KEOP, az ÉMOP és részben, az UMVP-ben lévő prioritások között.

III. 5. Rudabánya Nagyközség kistérségi és településközi kapcsolataiban rejlő fejlesztési lehetőségei.

A fejlesztési koncepció elkészítésekor és a gazdasági programalkotásban, valamint a fejlesztés minden fázisában érvényesíteni kívánjuk a település jövőjét meghatározó alapadottságokból következő elemeket:

A település használja ki az önállóságában rejlő lehetőségeket, ugyanakkor éljen a kistérségi kapcsolatok által biztosított lehetőségekkel, ezen belül fordítson kiemelt figyelmet a Kazincbarcika-hoz fűződő viszonyára, a várossal folytatott hosszú távú együttműködés erősítésére.

Megismerve a Kazincbarcika várossal fennálló viszony részleteit, azt a javaslatot tesszük, hogy, Rudabánya a legteljesebben tudja kiaknázni a közös ipar- és infrastruktúra-fejlesztésben rejlő lehetőségeket.

III. 5./a Kistérségi elektronikus önkormányzati, és ügyfélkapcsolati rendszer kiépítése

Cél:

Az ügyfélkapcsolati rendszer korszerűsítése, az elektronikus önkormányzat infrastruktúrájának kiépítése, a helyi lakosság gyorsabb, kényelmesebb, pontosabb kiszolgálása.

Indoklás:

Rudabánya alközponti település léteire ezt a programot csak a Kazincbarcikai Többcélú Kistérségi Társulás programjaihoz csatlakozva tudja megvalósítani. A szükséglet valós, tehát az együttműködés eredményét a társult települések lakói közösen élvezik majd. A megvalósításra a cikluson belül sort kell keríteni.

Célcsoport:

Rudabánya lakosainak összessége, ezen belül az adózók, az önkormányzati szolgáltatást igénylők stb. aktuálisan válnak érdekeltté.

Várható hatások:

Európai szintű ügyintézésre nyílik lehetőség, javul az emberek bizalma az igazgatási feladatok iránt, kevesebb időt és energiát igényelnek a hivatali ügyek az állampolgárok részéről.

Források:

Önerő tekintetében az Önkormányzat, egyéb tekintetben az EKOP biztosít forrást a fejlesztéshez. Tekintettel arra, hogy csak térségi probléma megoldását támogatják az uniós források, természetesen csak a településre jutó hányaddal kell majd kalkulálni.

III. 5./ b. A térségben létesülő ipari parki fejlesztésben, és vállalati klaszterek létrehozásában aktív tevékenységi és vagyoni részvétel.

Cél:

A kistérségi összefogás erősítése, közösen megvalósított beruházásokon keresztül a foglalkoztatás bővítése, a bevételek növelése, a térség integrálása az országos és nemzetközi gazdasági folyamatokba.

Indoklás:

A Kazincbarcikai Kistérségben egyelőre nincs ipari park, nem működnek még vállalati klaszterek, ezek létrehozása folyamatban van, gazdaságfejlesztési szükséglet. Rudabánya ezekben a folyamatokban tulajdonosként, és befektetőként egyaránt képes részt venni. Később pedig a vállalkozások hasznából tőkearányosan részesülni fog.

Célcsoport:

A kistérség érintett településeinek közössége, a részt vállaló gazdasági partnerek, az ide települő vállalkozások.

Várható hatások:

Nő a térség gazdasági teljesítménye, javul a foglalkoztatás aránya, a településeknek a vagyona gyarapszik, nő a bevételük.

Források:

A befektetői tőke, a beruházásokban részt vállaló települések saját vagyoni része, és a GOP, valamint az ÉMOP ez irányú támogatásai.

III. 6. Önkormányzat saját gazdálkodásából, önként vállalt feladatából adódó, ahhoz kapcsolódó fejlesztések

III. 6./a. 20 férőhelyes idősek napközi otthona, a 300 adagos konyha építése, néhány szállodai szoba komfortfokozatának emelése a Szociális Szolgáltató és Idegenforgalmi Központ épületén belül.

Cél:

A település rászoruló időskorú polgárainak jobb életkörülményeket biztosítani, a település köz és vendég étkeztetési problémáját megoldani, a most üzemelő konyhát megszüntetni, a meglévő szálláshelyeket, komfortosabbá, egyúttal piacképesebbé tenni.

Indoklás:

A környéken nincs ilyen jellegű intézmény és szolgáltatás, ugyanakkor egyre nagyobb az idősek igénye a nappali elhelyezés iránt. Egy korszerűen felszerelt konyháról megoldható a köz és vendégétkeztetés, lesz továbbá 4-5 igényesen kialakított szállodai szálláshely is a nagyközségben..

Célcsoport:

Az elhelyezést igénylők köre, az óvoda és iskolai étkezést igénylő gyerekek, az étkezni kívánó idegenek, vendégek. A beruházásban érintettek, és a működtetésben foglalkoztatottak emberek csoportja.

Várható hatások:

Célszerű, ha ezt a feladatában összetett intézményt az Önkormányzat a Településüzemeltető Kht-n keresztül működteti, hiszen az, rugalmasan tud alkalmazkodni az állandóan változó mennyiségi és minőségi igényekhez, valamint helyi emberek foglalkoztatását is rugalmasan képes szervezni a feladatok függvényében.

Csökken a településen az elhelyezési, étkezési, és a szálláshely hiányából eredő problémák megoldatlanságából eredő társadalmi nyomás, feszültség. Az idősek nappali elhelyezésének kielégítése következtében a családok válláról egy

intézmény veszi le az idős hozzátartozóval együtt járó terhet. Nő a foglalkoztatás, az otthon és a konyha sok embernek nyújt hosszabb távon biztos megélhetést. A tömegigény mellett jobb minőségű szállodai elhelyezést is tud a település kínálni az ide érkezőknek.

Források:

Ez egy komoly összetett beruházás, becsült beruházási értéke 5-600 millió forint körül várható. A forráskeresést ennek megfelelően a tevékenységek szerint és komplexen is igen körültekintően kell végezni. Az biztos, hogy az önkormányzatnak saját forrással is rendelkeznie kell majd, elképzelhető, hogy ebben a projektben hitel felvétele is szükségessé válik. Az operatív programok közül az ÉMOP, a TÁMOP és a TIOP nevesítenek prioritásokat, az ehhez a fejlesztéshez illeszkedő, pályázható területeket.

III. 6./ b. A polgármesteri hivatali épület korszerűsítése, a házasságkötő terem felújítása, és a Településüzemeltető Kht munkafeltételeinek , eszközparkjának javítása, fejlesztése.

Cél:

A kulturált megjelenés és az egyszerű megközelítés, a jobb hatékonyságot biztosító munkafeltételek biztosítása elsősorban az ügyfelek, és az ott dolgozók érdekében.

Indoklás:

Ezzel a programmal az Önkormányzat befejezi azt a felújítási munkát, amit az elmúlt években a saját ingatlanain elkezdett és folytatott a hivatal, a Kht elhelyezésének megoldása, javítása érdekében.

Célcsoport:

A nagyközség lakossága, a hivatal külső ügyfelei és az itt dolgozók közösség.

Várható hatások:

Hosszú távon is korszerű, egészséges és kényelmes körülmények között folyhat az ügyfélkapcsolati munka. Javulnak az elhelyezési körülmények, a technikai képességek helyzete, és megújul a település üzemeltetésével foglalkozó szervezet elhelyezése is.

Források:

Az önkormányzati hivatalok felújítására az eddigiekhez hasonlóan lesz pályázati forrás, /ÉMOP, TÁMOP, TRFC/ de ezeknek a fejlesztéseknek és felújításoknak egy része kis volumenüknél fogva helyi eszközökkel is megoldhatóak.

III. 6./c. Arany János, Kossuth, Bányász utcai kolóniák, „ Roma telepek”, lakások átépítése, felújítása, korszerűsítése.

Cél:

A település lakhatási helyzetének javítása, a lakosok komfortérzetének, elégedettségi szintjének emelése.

Indoklás:

Szüksége van a településnek, olyan, kisebb lakásállományra, amely bérlakásként üzemeltethető, akár szociális megfontolásból is, szükségtelessé teszi a lakások illegális, önkényes és veszélyes használatát, a közösségnek nagyobb biztonságot ad.

Célcsoport:

A helyi lakosság alacsony szociális szinten élő, most is ott lakó része, és egésze, mert javul a település általános értéke is.

Várható hatások:

Nő a település belső komfortja, csökken a lakosok lakhatásra, fűtési energiára fordított költsége, így otthonosabbá válik a helyi élet. Nő a köz és vagyonbiztonság.

Források:

Elsősorban helyi hozzájárulás, másodsorban energia megtakarítási, lakás-felújítási, roma telep felszámolási központi források jöhetnek számításba.

IV. A fejlesztések és az Új Magyarország Fejlesztési Terv operatív programjainak kapcsolódási pontjai

Ezek az operatív programok megalapozzák, keretbe foglalják a projekteket, segítik pályázattá alakításukat, teszik lehetővé a támogatásokhoz való hozzáférésünket.

A bevezetőben leírtak szerint a fő cél, -az itt élő emberek életkörülményeinek, életminőségének stabilizálása, fejlődési pályára állítása, elérése - érdekében történik minden fejlesztés.

IV. 1. Rudabánya Nagyközség Gazdaságfejlesztési Konceptiója és az Új Magyarország Fejlesztési Terv strukturális és koncepcionális illeszkedése

A Magyar Köztársaság Kormánya 2006 végén jóváhagyta az Új Magyarország Fejlesztési Tervet (ÚMFT), melyet el is fogadtak Brüsszelben.

Azóta az aláírás, jóváhagyás Berlinben megszületett, az első pályázatok már meg is megjeleníttek.

Az ÚMFT fő célkitűzése, hogy erősítsük meg adottságainkat és számoljuk fel a fejlődésünk útjában álló akadályokat. Törekedjünk a tartós egyensúly, a tartós gazdasági növekedés megteremtésére, bővítsük a foglalkoztatást.

Az Ország sikere azon múlik, hogy minél több sikeres pályázó legyen, a rendelkezésünkre álló források a leghatékonyabban legyenek felhasználva, befektetve.

A sikeresen pályázó és a fejlesztéseket meg is valósító önkormányzatokra ugyanúgy számít, épít a terv, mint a vállalkozások aktivitására.

IV. 2 Az Új Magyarország Fejlesztési Terv operatív programjainak listája, és szerkezete

1./ **Gazdaságfejlesztés Operatív Program**

/ GOP /

2./ **Közlekedési Operatív Program**

/ KÖZOP /

- 3./ **Társadalmi Megújulás Operatív Program** / **TÁMOP** /
- 4./ **Környezet és Energia Operatív Program** / **KEOP** /
- 5./ **Államreform Operatív Program** / **ÁMOP** /
- 6./ **Elektronikus Közigazgatás Operatív Program** / **EKOP** /
- 7./ **Társadalmi Infrastruktúra Operatív Program** / **TIOP** /

A regionális fejlesztések, a területfejlesztés terén a statisztikai régiók beosztásának megfelelően hagyták jóvá a programokat, ebből minket az Észak-Magyarországra vonatkozó program érdekel, vagyis az

Észak-magyarországi Operatív Program / **ÉMOP** /

Ezekon kívül van egy a végrehajtással foglalkozó program is, de ennek a mi esetünkben nincs jelentősége, ez az állami feladatokat foglalja össze.

A bemutatott lista első hét programját, az úgynevezett központi programok alkotják, melyeket az állam közvetlenül felügyel, a Nemzeti Fejlesztési Ügynökségen keresztül. A regionális programok a régiók felügyeletébe és hatáskörébe tartoznak, a Regionális Fejlesztési Tanácsok illetve az Ügynökségek gyakorolják ezeket a jogokat.

Az Észak-magyarországi Regionális Fejlesztési Tanács elfogadta a régió akciótervét, melyet a Kormány megtárgyalt és elfogadott. A pályázati kiírások az Irányító Hatóság vezetésével készülnek majd.

Az ÉMOP prioritásai, céljai az alábbiak.

Az 1. prioritás a versenyképes helyi gazdaság megteremtését

A 2. prioritás a turisztikai potenciál erősítését

A 3. prioritás a településfejlesztést

A 4. prioritás a humán közösségi infrastruktúra fejlesztését

Az 5. prioritás a térségi közlekedés fejlesztését támogatja.

Az agrár és vidékfejlesztés tárgykörében az előzőektől eltérő szabályozással és irányítási önállósággal működik 2007 és 2013 között az:

Új Magyarország Vidékfejlesztési Program / **UMVP** /

Ez program, a központi operatív programokkal megegyezően, központi irányítás alá, nevezetesen a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium felügyelete alá tartozik.

A Rudabánya fejlesztésével kapcsolatban megfogalmazott célok, stratégiai elképzelések tehát összhangban állnak az Ország fejlesztésével kapcsolatban megfogalmazott célokkal, stratégiai célkitűzésekkel.

Most tehát nézzük meg, hogy **a tervünkben bemutatott igényelt és szükség fejlesztések** mely operatív programok, melyik intézkedéseivel találkozik, hol lesznek azok a pályázati források, amelyekre nekünk a következő hét évben szükségünk lesz, aminek megszerzéséért a pályázatokat nyújtunk majd be.

A tervünk elkészítésekor még csak a legelső pályázatok jelentek meg, olyanok is melyeket a kis vállalkozások vehetnek igénybe, de már olyanok is amelyek önkormányzati fejlesztéseket finanszíroznak. Ilyen jellegű pályázatok a ciklus 7 évében folyamatosan lesznek.

A gazdasági versenyképesség fejlesztése területén a GOP és az ÉMOP keretein belül lesznek, illetve már vannak pályázati lehetőségek.

- vállalkozások versenyképességének javítása
- új vállalkozás indításának ösztönzése
- térségi jelentőségű ipari parkok, és logisztikai telephelyek fejlesztése
- K+F és innováció fejlesztés a versenyképességért,
- a kis és középvállalkozások belső helyzetének javítása
- a kis és középvállalkozások műszaki, technológiai hátterének fejlesztése
- regionális klaszterközpont létrehozása az 1-es a 2-es és a 3-as **Prioritási tengely és annak intézkedései körében.**

Itt külön hangsúlyoznunk kell, hogy a GOP pályázatait elsősorban vállalkozásoknak szólnak, itt **az Önkormányzat feladata** az legyen, hogy a **vállalkozókat tájékoztatja** a megnyíló pályázatokról, serkenti őket a támogatás elnyerésére, a pályázat benyújtásához szükséges **adminisztrációjukat**, pedig

támogatja. A helyi vállalkozókat tehát **a munkahelyteremtés, a bevétel növekedés** érdekében igyekezzen sikeressé tenni.

Előfordulhat az is, hogy a pályázat benyújtásához a helyi vállalkozó pillanatnyilag nem rendelkezik saját tőkével, ennek előteremtésében a helyi Önkormányzat szintén segítségére tud lenni a pályázni szándékozóknak.

A térségi közlekedés és a logisztikai funkció erősítése területén a GOP az ÉMOP és a KÖZOP pályázati között találunk majd forrást:

- a térségi elérhetőség javítása
- a térségi jelentőségű logisztikai telephelyek fejlesztése
- a térségi közlekedés fejlesztése **prioritások és intézkedések között.**

Az innováció és K+F tevékenységek fejlesztése területén a gazdaságfejlesztés fejezetben már szerepeltettük a megfelelő prioritást.

A belterületi fejlesztésekhez az ÉMOP és a TRFC nyújt majd lehetőséget a:

- a településfejlesztés, a vidéki települések kiegészítő fejlesztése,
- a falusi települések infrastruktúra fejlesztése **prioritásokban.**

Az alternatív energiatermelés és az energia felhasználás területén a KEOP nyújt majd lehetőséget:

- a megújuló energiaforrások felhasználásának növelése
- a hatékony energia felhasználás **prioritásokban**

A munkahelyteremtés, a szakképzés bővítése intézkedési területen a TÁMOP-ban és hazai forrásokban találunk majd forrásokat:

- az alkalmazkodó képesség javítása
- a minőségi oktatás biztosítása
- a foglalkoztathatóság fejlesztése című **prioritásokban**

A közigazgatás korszerűsítésére az EKOP nyújt fejlesztési lehetőséget és találunk majd forrást az ÉMOP-ban is:

- a térségi közigazgatás és közszolgálati rendszerek informatikai rendszerek fejlesztése

- az elektronikus közigazgatás és közigazgatási szolgáltatások belső folyamatainak megújítása
- a közigazgatási szolgáltatásokhoz való hozzáférés fejlesztése című **prioritásokban.**

A humán infrastruktúra fejlesztéséhez az ÉMOP-ban és a TÁMOP-ban lesz támogatási forrás a:

- a humán közösségi infrastruktúra fejlesztése
- a szociális ellátás fejlesztése című **prioritásokon belül.**

A külterületi fejlesztésekhez, erdőtelepítéshez, a KEOP-ban, az ÉMOP-ban és az UMVP-ben lesznek olyan pályázatok, melyekhez a fejlesztési céljaink illeszthetőek lesznek.

A turisztikának, az idegenforgalomnak, is van, ha nem is túl nagy jelentősége a nagyközség életében. A beérkezett vélemények ezt a területet, az ebben rejlő lehetőségeket túl reprezentálták, túl értékelték, mi a valós lehetőségeket, adottságokat figyelembe véve terveztük be a fejlesztendő célterületek közé az idegenforgalmat. Erre az ágazatra elsősorban az idegenforgalmi potenciál fejlesztésére áll majd rendelkezésre fejlesztési forrás az ÉMOP-on belül, külön prioritásként, ezt elsősorban helyi vállalkozó kedvű lakosoknak ajánljuk, például a falusi turizmus fejlesztése /UMVP/ és egyéb kereskedelmi célú szálláshely kialakítása területén.

A község vezetése az alábbi sorrendben kíván élni elsősorban a ROP-ÉMOP pályázati lehetőségeivel:

Első helyen a humán közösségi, közoktatási infrastruktúra és tudásszerzés lehetőségeinek fejlesztésével kapcsolatos projektekre, másodikként a versenyképes helyi gazdaság megteremtését, a vállalkozások megtelepedését támogató különböző komponenseire, harmadsorban a településfejlesztési, belső környezeti állapotokat javító, és a környezetvédelmi célú fejlesztések érdekében és negyedikként a turisztikai fejlesztések bővítése céljából kívánnak pályázni.

A vidékfejlesztési célú uniós, valamint a hazai forrású és kisebb támogatást nyújtó egyéb célú pályázatok beadásának fontossági igényét és sorrendjét ebben a formában nem határoztuk meg, mert ezeknek a pályázatoknak az önrész igénye részben ismeretlen, részben változó, és mert ezek nagyjából magán embereknek, vállalkozóknak, agrár gazdálkodóknak szólnak

A III. fejezet 1-4 alfejezetei és pontjai ezt a sorrendet követik a feladatok meghatározásában. Az 5-6 alfejezetek fejlesztési célkitűzései, egyenként ezekbe is besorolhatóak lennének, de a támogatási forrás helye, valószínűsége indokoltá tette ezeknek a külön pontokban való kezelését, ami nem jelenti azt, hogy ezek kevésbé lennének fontosak a Rudabánya számára.

Miskolc, 2007. június 30.